

Järvenpään hyvinvointikatsaus 2019

Johdanto

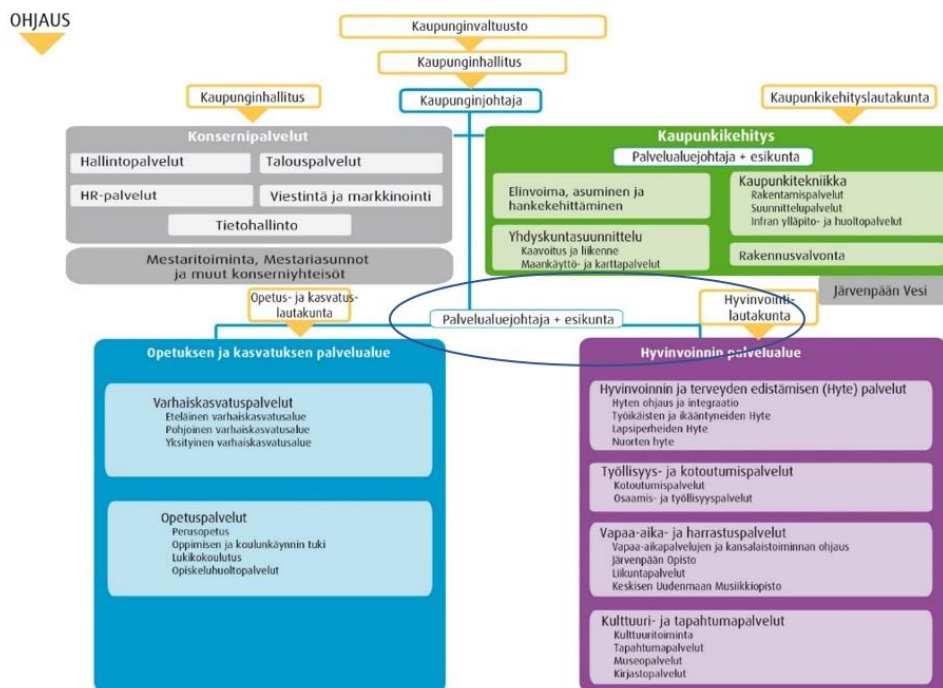
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksi kunnan perustehtävistä. Vuonna 2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki velvoittaa kuntia raportoimaan valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä. Lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.

Vuosi 2019 oli Järvenpäässä muutosten aikaa. Vuoden 2019 alusta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestäminen ja tuotanto siirtyi vapaaehtoisen kuntayhtymän, Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän (Keusote) vastuulle. Kaupungin omaa organisaatiota uudistettiin vastaavasti.

Uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avainalue (HYTE) perustettiin vuoden alussa. Avainalueen tehtävänä on koko kaupungin hyte-toiminnan koordinointi lapsiperheiden hyte-toiminnan, nuorisopalveluiden ja työikäisten ja ikääntyneiden hyte-toiminnan ohella.

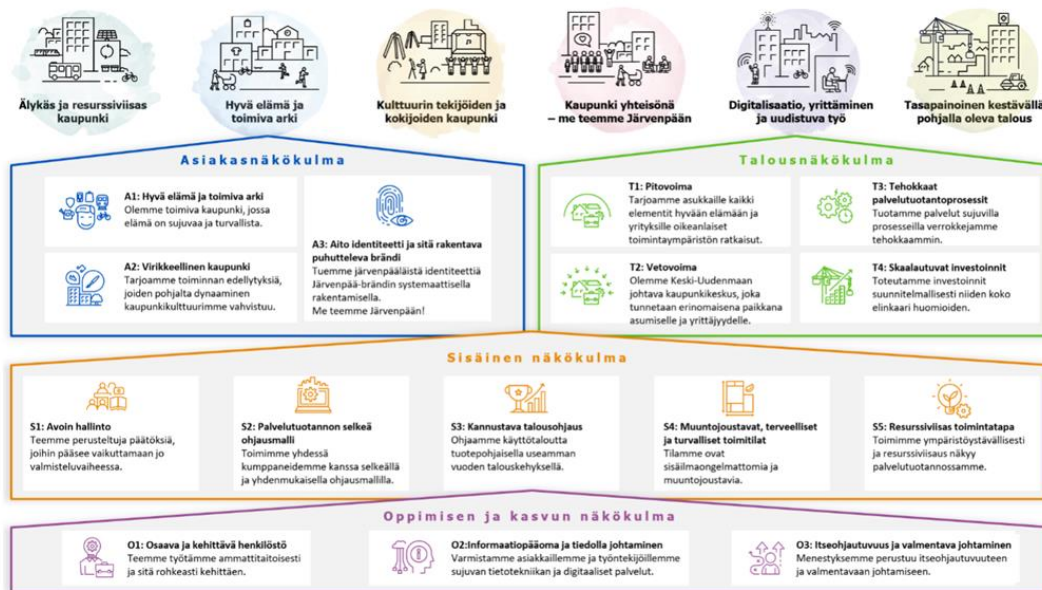
Organisaatiouudistuksessa lukiokoulutus siirtyi toiselle palvelualueelle ja kuntouttava työtoiminta Keusoteen. Perusopetuksen avainalue ja lukiokoulutus sekä opiskeluhoollon palvelut muodostivat uuden opetuspalvelujen avainalueen, jonka organisoituminen on käynnistynyt joustavasti. Aiemmin ostopalveluina toteutetut ammatillisten oppilaitosten kuraattoripalvelut siirtyivät myös kaupungin omaksi toiminnaksi.

Kaupunkikehityksestä siirtyi työllisyysyksikkö osaksi uutta työllisyys- ja kotoutumispalvelut -avainalueetta, jonka tehtävänä on edistää kotoutumista sekä nuorten ja aikuisten osaamista ja työllistymistä. Samoissa toimitiloissa toimii myös uusi Vaikuttamo. Järvenpään kaupungissa osallistuutta on vahvistettu palkkaamalla kaupunkiin osallisuuden erityisasiantuntija viestinnän työyksikköön.

Kuva 1: Järvenpään kaupungin organisaatio vuonna 2019

Valtuusto hyväksyi kaupungin strategiset päämäärät kokouksessaan 10.6.2019 (§ 42). Strategia ohjaa ja sitoo koko kuntakonsernia. Järvenpään strategiakartta muodostuu kaupungin kuudesta tulevaisuuskuvasta ja 15 päämäärästä. Päämäärät on ryhmitelty asiakas-, talous-, oppiminen ja kasvu- sekä sisäisen näkökulman alle.

Kuva 2: Järvenpään kaupungin strategiakartta: kuusi tulevaisuuskuvaa, neljä näkökulmaa ja 15 päämäärää. (Lähde: Järvenpään strategiakortit)

Voimassa olevaa turvallisuussuunnitelmaa ei vuonna 2019 ollut. Vuonna 2019 käynnistettiin kaupungin kokonaisturvallisuuden suunnittelu. Samalla sovittiin, että kuntalaisten kokemaa kodin, lähiympäristön ja kaupunkiympäristön turvallisuus sisältyy vuosille 2020-2021 laadittuun hyvinvointisuunnitelmaan. Myös uusi [hyvinvointisuunnitelma vuosille 2020-2021 "Hyvää elämää ja toimivaa arkea"](#) valmisteltiin uuteen strategiaan pohjautuen poikkeuksellisesti edellämämainituista uudistuksista johtuen vain kahdeksi vuodeksi.

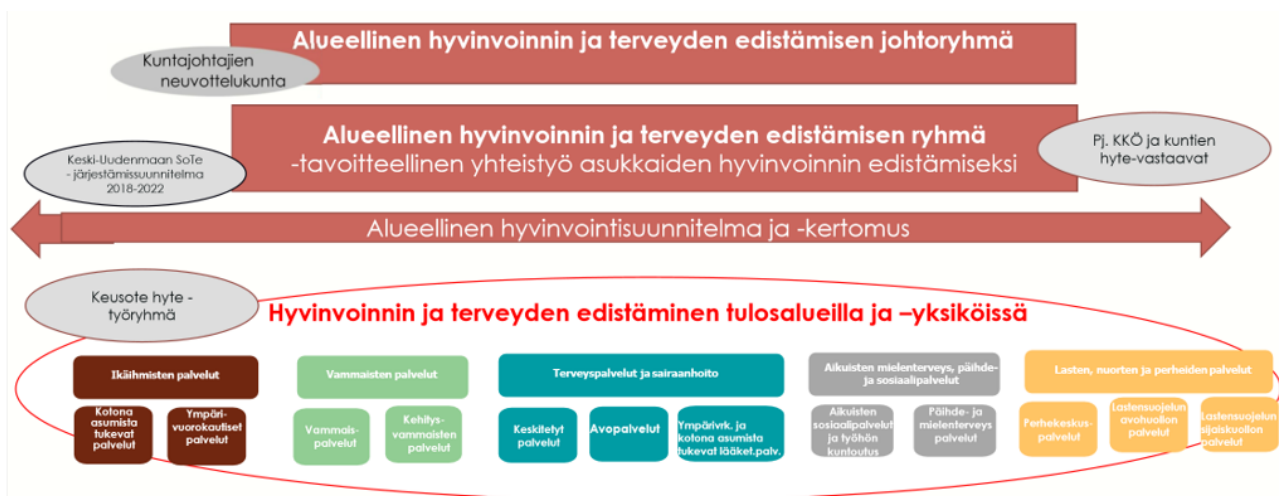
Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman 2018-2019 (liite 2) vuoden 2019 toiminta (liite 3) raportoidaan osana hyvinvointikatsausta kohdassa 2.

Näiden kaikkien uudistusten ja muutosten keskellä ja johdosta tähän suppeaan hyvinvointikatsaukseen/ vuosiraporttiin vuodelta 2019 ei ole sisällytetty enää vanhan strategian mukaista arviointia hyvinvointitavoitteiden toteutumisesta. Kansallisia indikaattoritietoja (FinSote) aikuisväestön ja ikääntyneiden terveydestä ja hyvinvoinnista ei ole saatavissa vuodelta 2019. Sosiaali- ja terveydenhuollon indikaattoritieto raportoidaan Keusoten alueellisen hyvinvointikertomuksen vuosiraporteissa.

Tämän vuoksi vuoden 2019 raportissa painopisteenä ovat kouluterveyskyselyn tulokset. Kouluterveyskysely tehdään joka toinen vuosi peruskoulun 4.-5.- ja 8. ja 9. -luokkalaisille sekä lukion ja ammattioppilaitoksen 1.-2. luokan opiskelijoille. Hyvinvointikatsauksessa raportoidaan lisäksi täydentävää talouteen ja elinvoimaan liittyvää päivittynyttä indikaattoritietoa. Valtakunnallisia tietolähteitä on täydennetty kaupungin omaa toimintaa kuvaavilla indikaattoreilla luvuissa 1 ja 2. Raportissa kuvataan myös kaupungin hyvinvointia edistävää toimintaa laajasti huomioiden yhdistys- ja järjestötoimijat, vaikuttamistoimielimet ja muut kumppanit.

Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä aloitti toimintansa 1.1.2019. Alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu yhdyspinnoilla kuuluu kuntayhtymässä Ulkoiselle integraatioyksikölle. Alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet, joissa johtoryhmänä toimii Kuntajohtajien neuvottelukunta ja ohjausryhmänä Alueellinen hyte-ryhmä, vahvistettiin vuoden 2019 aikana. Alueellinen hyte-ryhmä, kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuuhenkilöt yhdessä kuntayhtymän ulkoisen integraation edustajien kanssa, on kokoontunut säännöllisesti noin kuukauden välein ja koordinoitunut hyvällä tavalla alueellista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Kuntayhtymän edustajat ulkoisesta integraatiosta ovat lisäksi pysyvinä jäseninä alueen kuntien omissa hyte-ryhmissä kuntien toiveiden mukaisesti. Lisäksi kuntayhtymässä on oma hyte -ryhmä, jonka edustajat ovat palvelualueilta ja konsernista vahvistamassa kuntayhtymän omaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä sekä onnistumista eri yhdyspinnoilla.

Kuntien hyte -yhteistyön lisäksi tehdään tiivistä monialaista yhteistyötä alueen asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa, esim. yhdistykset, järjestöt, seurakunnat sekä kansalliset toimijat. Vuonna 2019 järjestettiin alueellinen hyvinvointiseminaari, missä keskityttiin keski-uusimaalaisten hyvinvoinnin tilaan ja alueellisen hyvinvointisuunnitelmaan. Alueellinen hyvinvointisuunnitelma hyväksyttiin kuntayhtymän valtuustossa 12/2019. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet luovat viitekehyksen alueelliselle hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyölle. Keskeinen osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä on myös osallisuuden vahvistaminen. Kuntayhtymän Osallisuusohjelma hyväksyttiin valtuustossa 11/2019.

Kuva 3: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenne Keusoten alueella (Lähde: Keski-Uudenmaan alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2020–2025)

1 Hyvinvointi tilastojen valossa

Tässä suppeassa hyvinvointikatsauksessa kuvataan ne indikaattorit, joista on saatavissa päivitetty tieto vuonna 2019 ja joihin kaupungin toiminnalla on mahdollista vaikuttaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon indikaattoritieto raportoidaan Keusoten alueellisen hyvinvointikertomuksen vuosiraporteissa. Indikaattoritieto on jaoteltu taloutta ja elinvoimaa kuvaavaan osaan sekä ikäryhmittäin. "Kaikki ikäryhmät" sisältävät palveluiden kuvaukset, joissa ei ole mahdollista eritellä eri ikäisten palveluita. Vertailukuntina käytetään Keusoten alueen kuntia ja Uttamaata silloin kun tiedot on saatavissa ja vertailu on tarpeellista toiminnan arvioinnin kannalta.

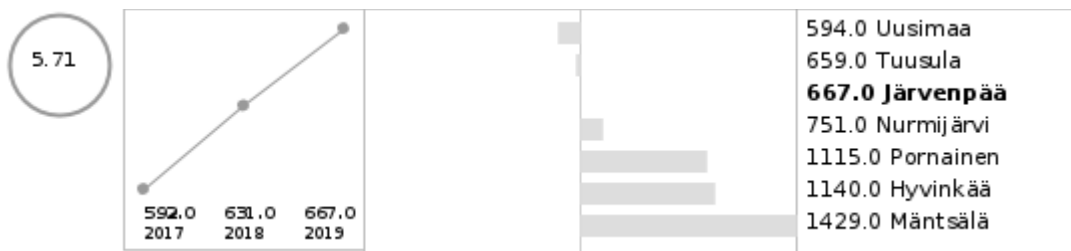
Vuonna 2019 tehtiin kouluterveyskysely peruskoulun 4.-5.-ja 8. ja 9. -luokkalaisille sekä lukion ja ammattioppilaitoksen 1.-2. luokan opiskelijoille. Vuoden 2017 kyselyssä lukion vastausmäärä jäi teknisten ongelmien vuoksi matalaksi (N=76) ja tämän vuoksi tietoa ei voida vertailla muihin vuosiin täysin luotettavasti. Ammatillisten oppilaitosten tuloksia arvioitaessa tulee muistaa, että oppilasaines koostuu useiden kuntien asukkaista.

TALOUS JA ELINVOIMA

Tulot

% Suunta Vertailu

Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

Valtionosuudet, % nettokustannuksista

Vuosikate, euroa / asukas

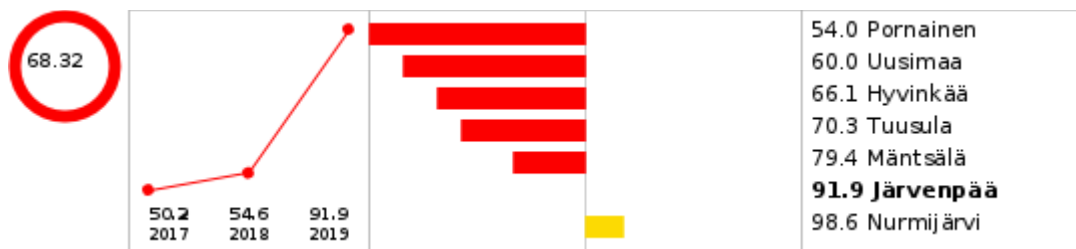
Vuosikate, % poistoista

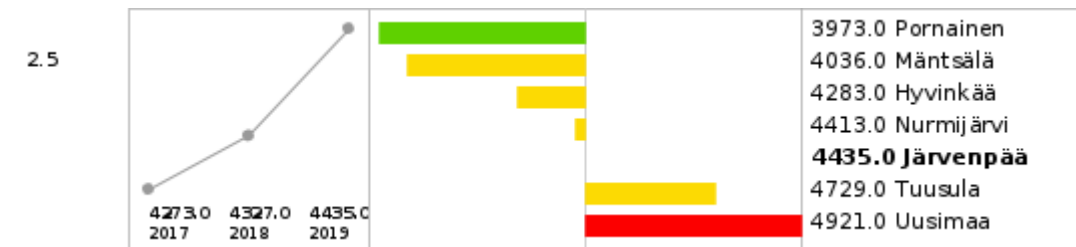
Lainakanta, euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

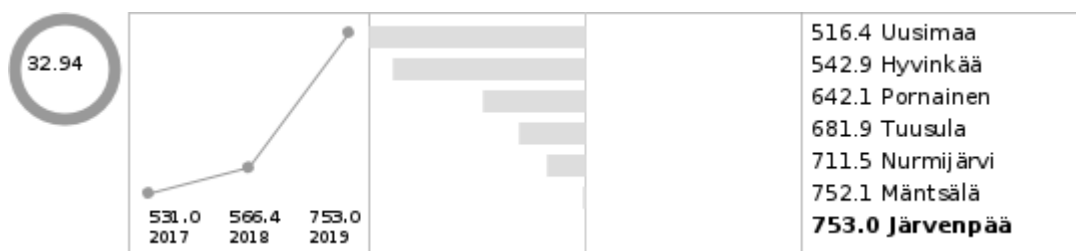
Verotulot, euroa / asukas

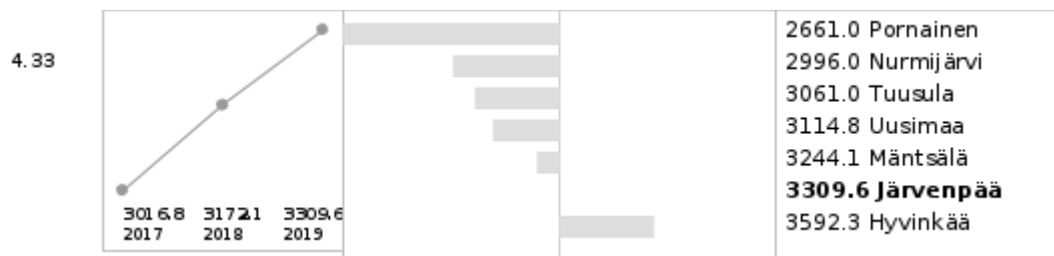
Menot

% Suunta Vertailu

Perusterveydenhuollon (mukaan lukien suun terveydenhuolto) nettokäyttökustannukset, euroa / asukas

Sosiaali- ja terveystoiminnan nettokäyttökustannukset (pl. varhaiskasvatus 2015-), euroa / asukas

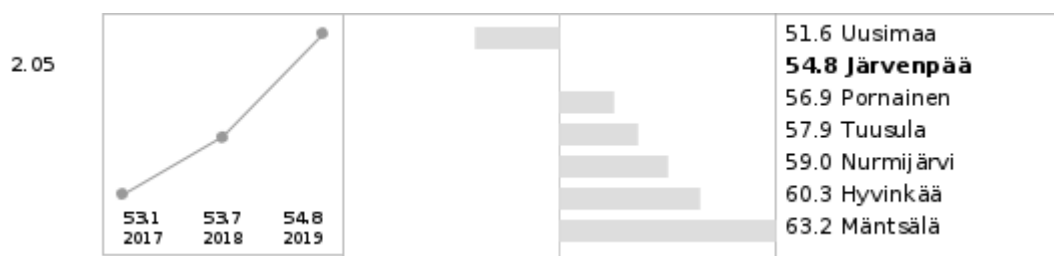
Väestö

% Suunta Vertailu

Väestö 31.12.

Huoltosuhde, demografinen

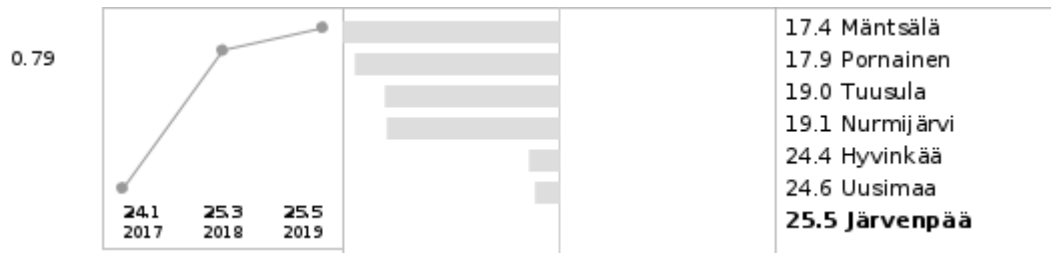
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

Lapsiperheet, % perheistä

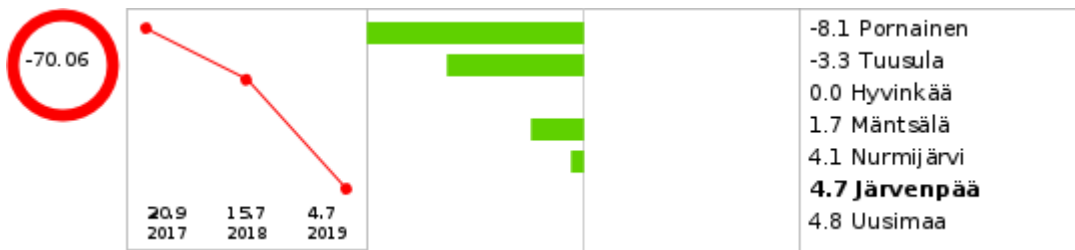
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

Elinvoima

% Suunta Vertailu

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

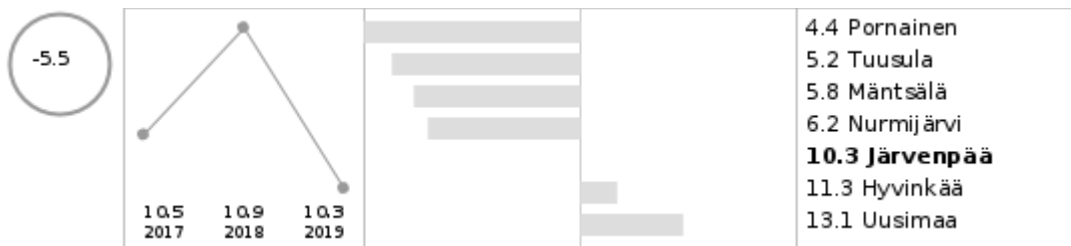
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Työttömät, % työvoimasta

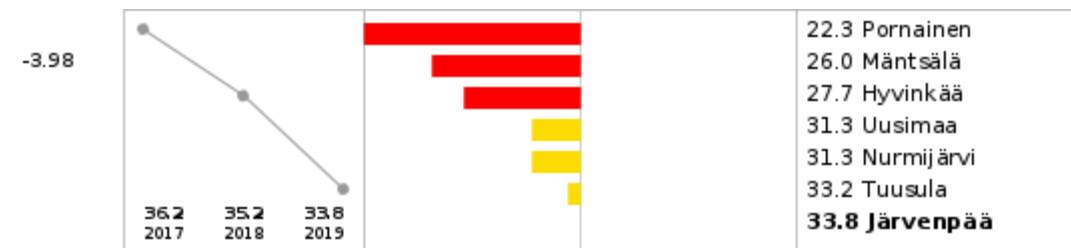
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

Toimeentulotukea saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

TALOUS JA ELINVOIMA – Yhteenveto

Kaupungin taloustilanne

Valtionosuuksien nouseva asukaskohtainen kehitys Järvenpäässä johtuu valtionosuusjärjestelmään vuosittain tehtävistä muutoksista. Kaupunki ei voi omilla toimillaan juurikaan vaikuttaa kertyvään valtionosuuden määrään, sillä erityisesti peruspalvelujen valtionosuus määräytyy ei-suoriteperusteisten laskentatekijöiden (esim. väestömäärä, ikäjakauma, sairastavuus) mukaisesti. Myös valtionosuuksien perimmäiset laskentaperusteet pohjautuvat kaikkien kuntien tietoihin. Järvenpäässä valtionosuuksilla rahoitetaan muiden Uudenmaan kuntien tapaan hyvin pieni osuus menoista. Kaupungin tulorahoitus nojaa näin ollen verotulojen varaan.

Verokorttiuudistuksesta johtuen kaupungin verotulot kasvoivat 2019 ennakoitua vähemmän. Järvenpäässä asuu ”hyviä” veronmaksajia, mikä näkyy useita naapurikuntia suurempana asukaskohtaisena verotulokertymänä. Järvenpäässä verotulot syntyvät ennen kaikkea kuntalaisten maksamista kunnallisveroista. Yritysten maksamissa yhteisöveroissa kaupunki jää selvästi naapureidensa verotulotasosta.

Koska Järvenpään vuosikate painui negatiiviseksi vuonna 2019, ei sillä luonnollisestikaan pystytty rahoittamaan omaisuuden arvon säilyttämiseksi tarvittavia korvausinvestointeja eikä myöskään uudisinvestointeja. Investointien rahoittaminen kaikelta osin lainalla tarkoittaa maksutaakan siirtämistä tuleville vuosille ja tuleville veronmaksajille.

Kaupungissa investoidaan tällä hetkellä poikkeuksellisen paljon. Tulorahoituksen sakatessa ja juoksevien menojen kasvaessa tuloja nopeammin, tämä näkyy nopeana velkaantumisena. Järvenpään asukaskohtainen lainamäärä on tuplaantunut kahdessa vuodessa ja jatkaa kasvuun menosopeutuksesta ja investointien karsimisesta huolimatta. Järvenpäällä oli vuoden 2019 lopussa Keusote-kunnista toiseksi eniten lainaa. Lainamäärä lähentelee yhden vuoden tuloja ts. maksaakseen lainat pois kaupungin pitäisi käyttää siihen kaikki tulonsa yhden vuoden ajan. Naapurikuntiin verrattuna Järvenpään tilanne on tilastojen valossa heikko, vaikkakin vastaavia haasteita näkyy muissakin kunnissa.

Kaupungin vuosikate painui 2019 negatiiviseksi, mikä tarkoittaa sitä, että verotuloilla, valtionosuuksilla ja muilla tuloilla ei pystytty rahoittamaan palvelujen järjestämisestä aiheutuvia menoja. Vuoden 2019 erittäin heikkoa tilannetta selittää osittain poikkeukselliset tapahtumat, mutta palvelujen järjestämiseen käytetään myös normaalioloissa enemmän rahaa kuin, mihin tulorahoitus riittää. Kaupunki joutui vuonna 2019 ottamaan jokaista asukasta kohden uutta velkaa yli 200 euroa rahoittaakseen palvelujen järjestämisen ja investoinnit. Tilanne on kestävä, mistä

johtuen kaupungissa on jo hyväksytty ja valmisteltu myös uusia toimenpiteitä menojen sopeuttamiseksi rahoituksen mahdollistamalle tasolle.

Perusterveydenhuollon nettokäyttökustannukset ovat kasvaneet verrattuna vuoteen 2018 ollen Järvenpäässä Keusoten kuntien korkeimmat. Sosiaali- ja terveystoimen nettokäyttökustannukset ovat myös nousseet ollen toiseksi korkeimmat Keusoten kunnista (Hyvinkäällä suurimmat).

Väestönkehitys

Järvenpään väestömäärä on viimeisen vuosikymmenen aikana kasvanut. Vuonna 2019 väestö kasvoi 301 asukalla, mikä on kuitenkin pienin väestönkasvu vuosien 2010 (-28 asukasta) ja 2011 (+286 asukasta) jälkeen. Väestönkehityksen huippuvuosiin 2017 (+1043 asukasta) ja 2018 (+838 asukasta) verrattuna kasvu oli vuonna 2019 maltillista.

Väestöllinen huoltosuhde ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttänyttä on sataa 15 - 64-vuotiasta (työikäistä) kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on. Järvenpäässä väestöllinen huoltosuhde oli vuonna 2019 54,8. Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä oli 17,0 % ja 65 vuotta täyttäneiden osuus 18,4 %. Viimeisen vuosikymmenen aikana alle 15-vuotiaiden osuus on hienoisesti laskenut ja 65 vuotta täyttäneiden osuus selvästi kasvanut.

Toimeentulotukea saaneiden määrä

Toimeentulotukea saaneiden nuorten määrä on vuonna 2019 lähtenyt nousuun ja osuus on muihin Keski-Uudenmaan kuntiin verrattuna suurin. Työikäisten toimeentulotukea saaneiden osuus on pienentynyt ja osuus on toiseksi suurin Hyvinkään jälkeen. Myös toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden määrä on laskenut ollen toiseksi korkein Järvenpäässä Hyvinkään jälkeen. Ikääntyneiden pitkäaikaisesti toimentulotukea saaneiden osuudessa ei ole juuri poikkeamia eri kuntien kesken ja osuudet ovat pieniä.

Työttömyys

Työttömiä oli Järvenpäässä v. 2019 7,8 % ja osuus on laskenut verrattuna vuosiin 2017 ja 2018 ollen toiseksi korkein Keski-Uudenmaan kunnista. Pitkäaikaistyöttömien osuudet ovat myös laskeneet ollen v. 2019 33,8 %. Järvenpäässä pitkäaikaistyöttömien osuus on suurin (33,8 %) verrattuna Keski-Uudenmaan kuntiin. Myös nuorisotyöttömyys on laskenut (9,6 %) vuosiin 2017-2018 verrattuna ollen toiseksi korkein Keski-Uudenmaan kunnista.

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET (Kouluterveyskyselyn tulokset)

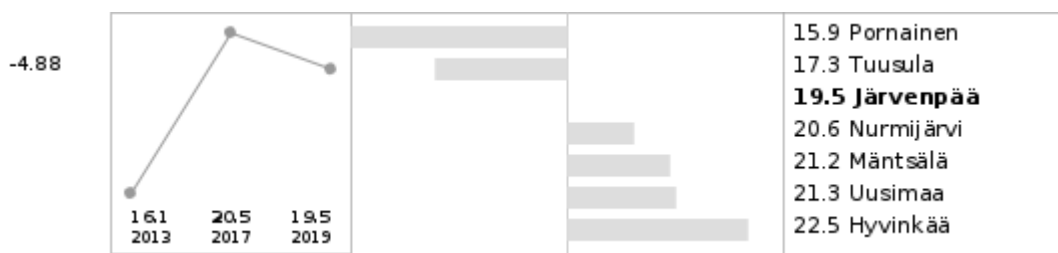
Elämänlaatu ja osallisuus

%

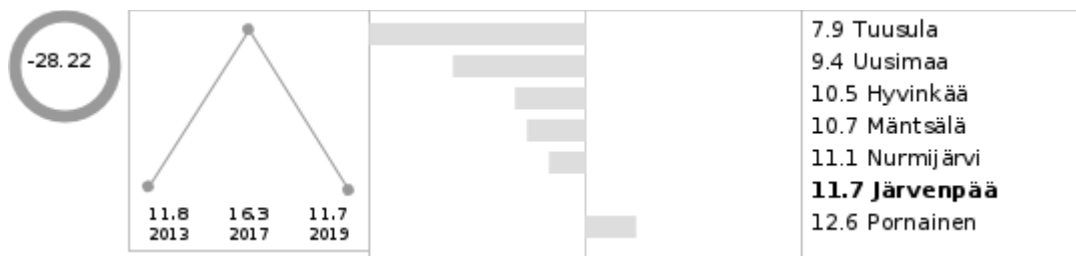
Suunta

Vertailu

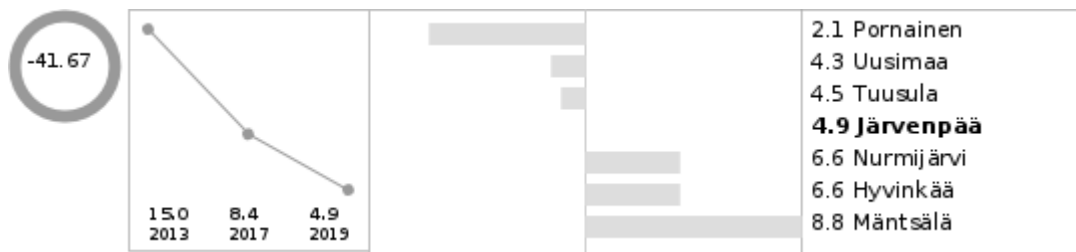
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

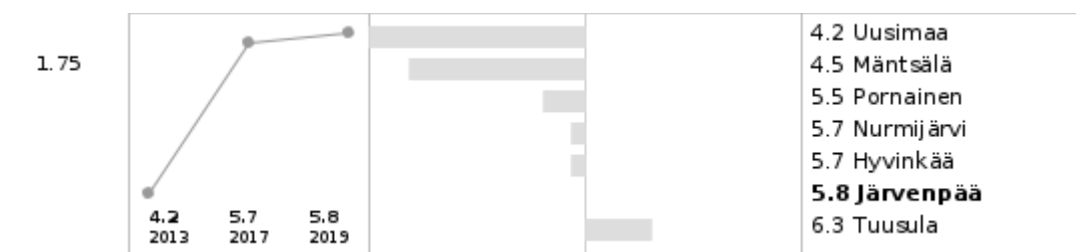
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

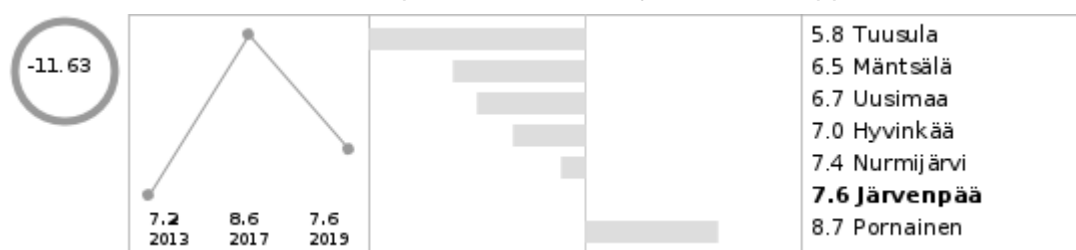
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

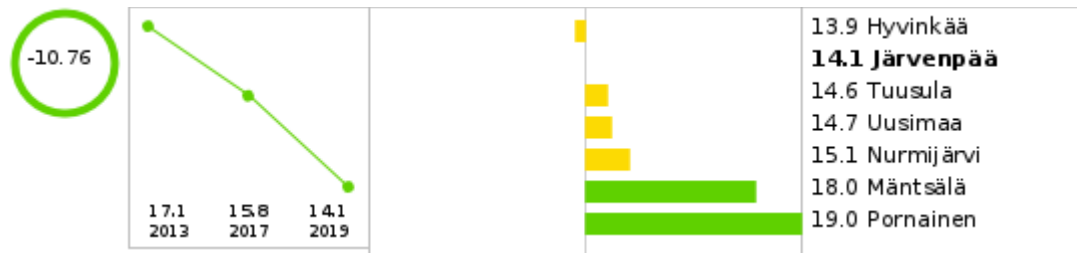
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

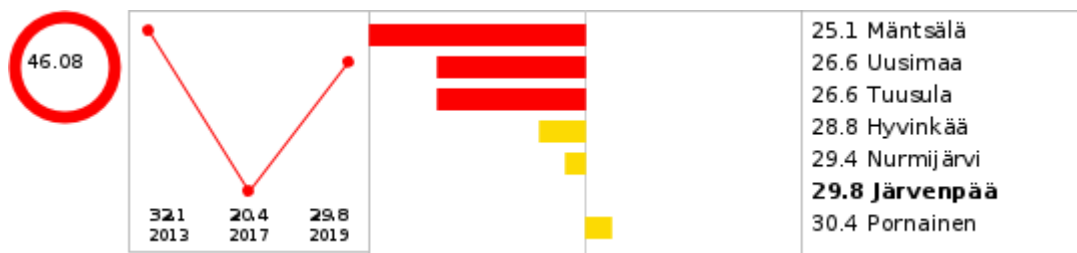
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

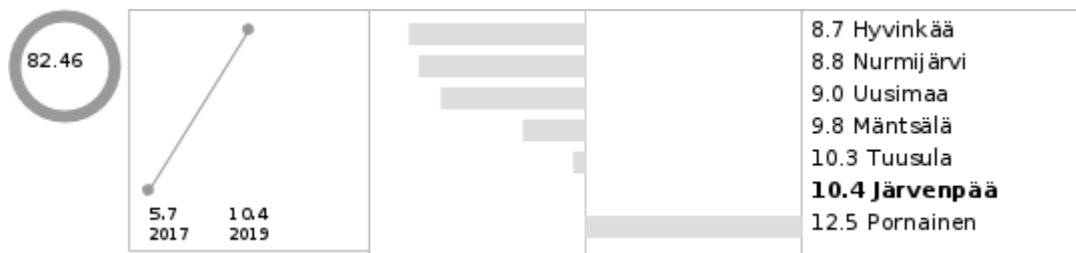
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

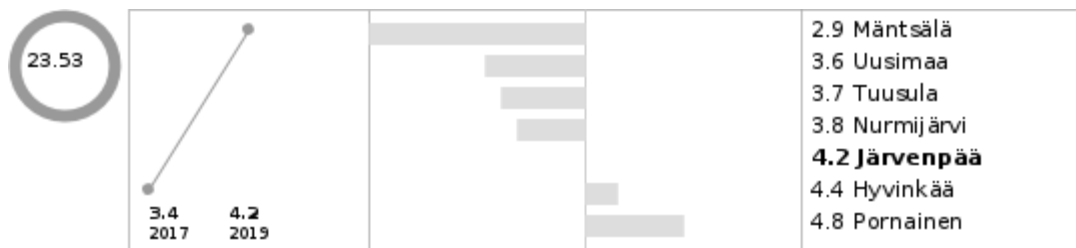
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

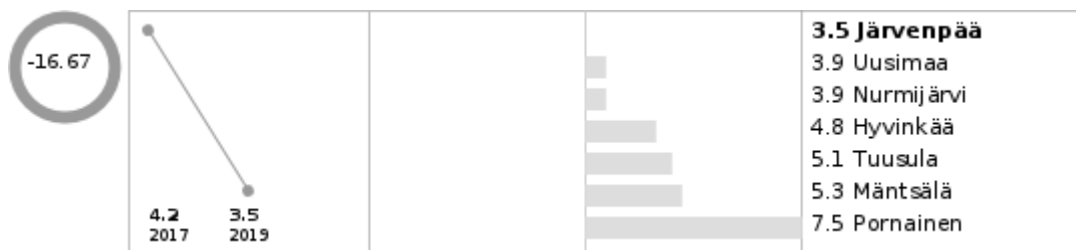
Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

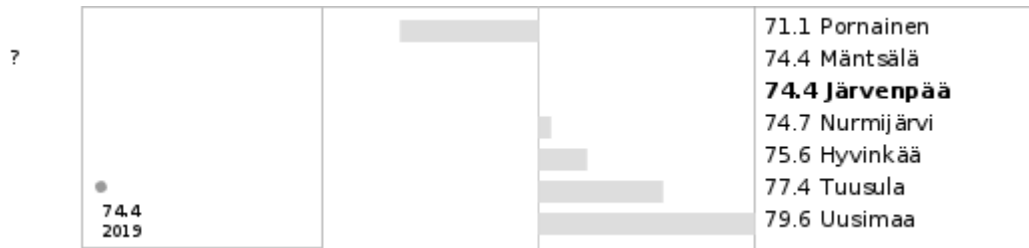
Käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Mielialaan liittyviä ongelmia kahden viime viikon aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

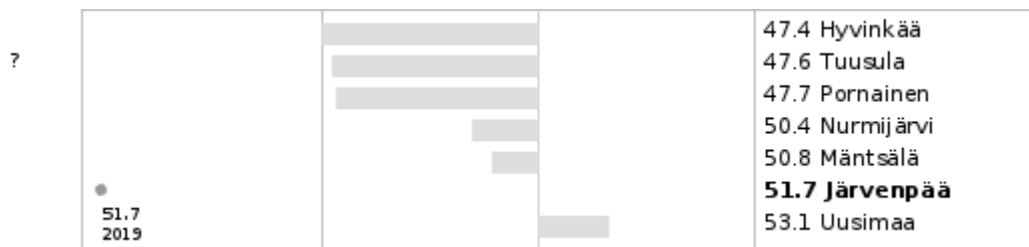
Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista

Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

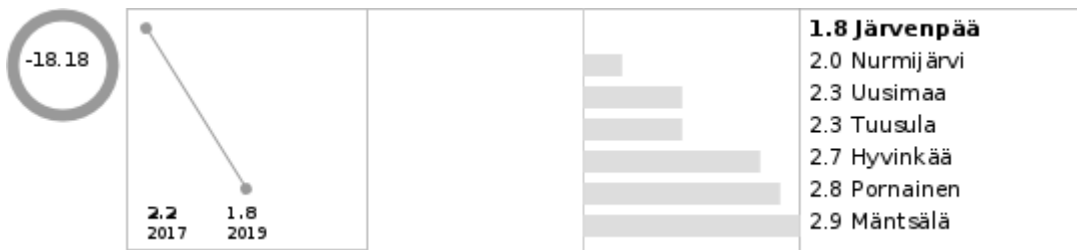
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

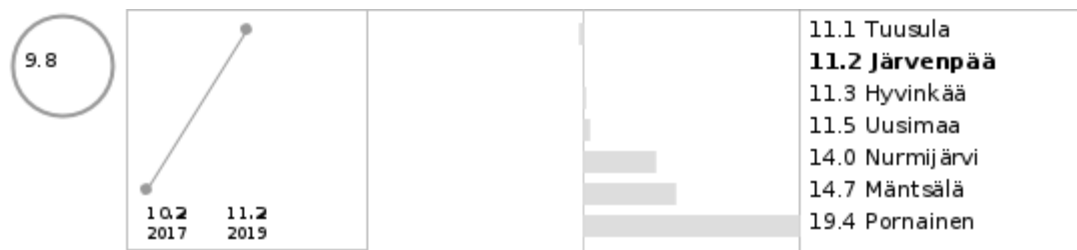
Koulustressi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

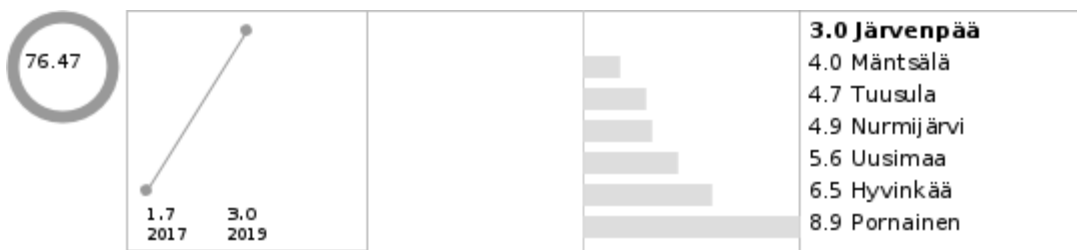
Käynyt koulukuraattorilla lukuvuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Käynyt koulukuraattorilla lukuvuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

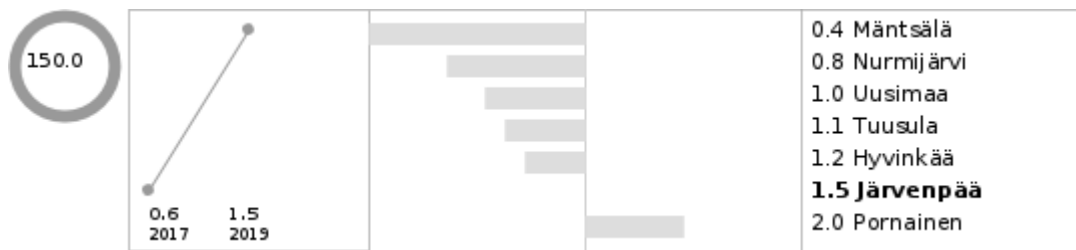
Käynyt koulupsykologilla lukuvuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

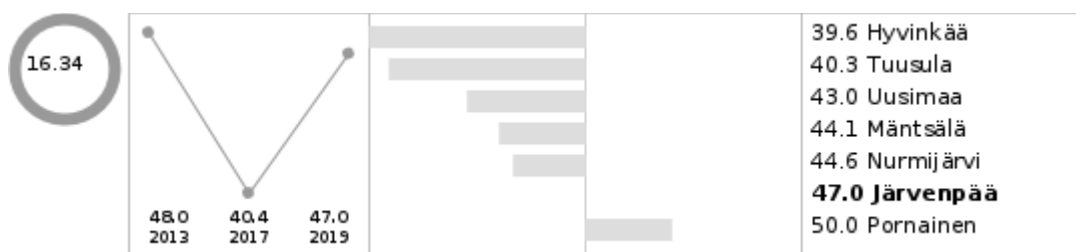
Käynyt koulupsykologilla lukuvuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

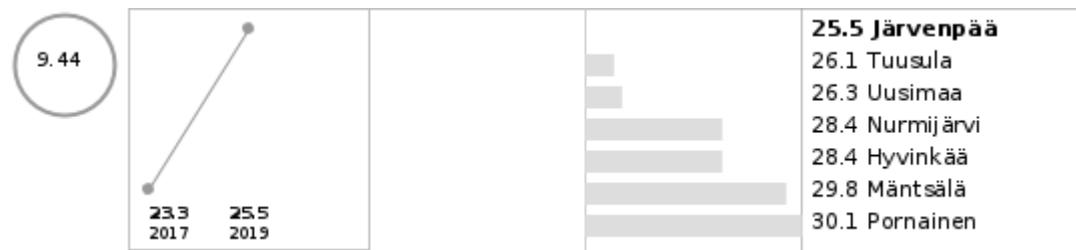
Ei yhtään hyvää kaveria, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

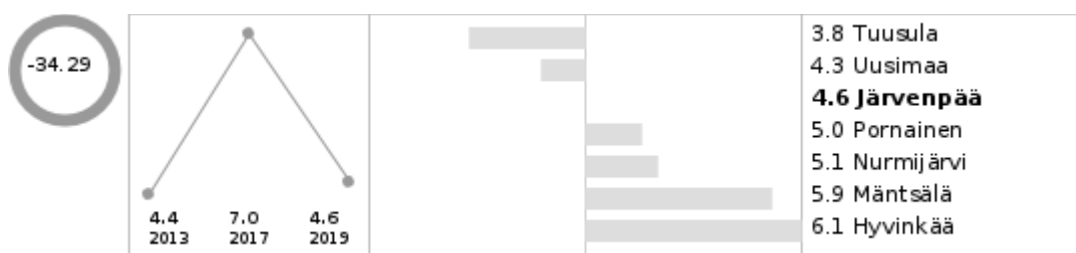
Ei syö aamupalaa joka arkiamu, % 8. ja 9. luokan oppilaista

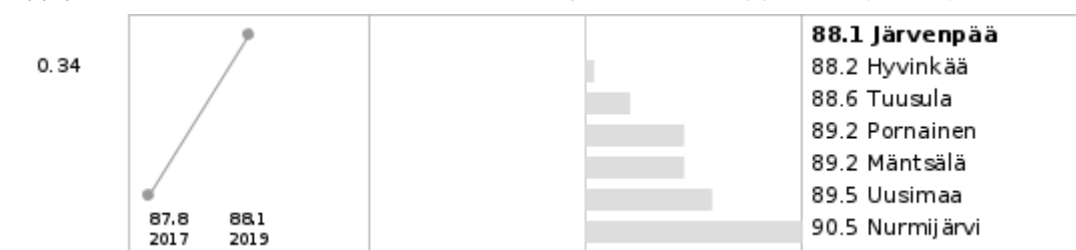
Ei syö aamupalaa joka arkiamu, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Käyttää alkoholia viikoittain, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

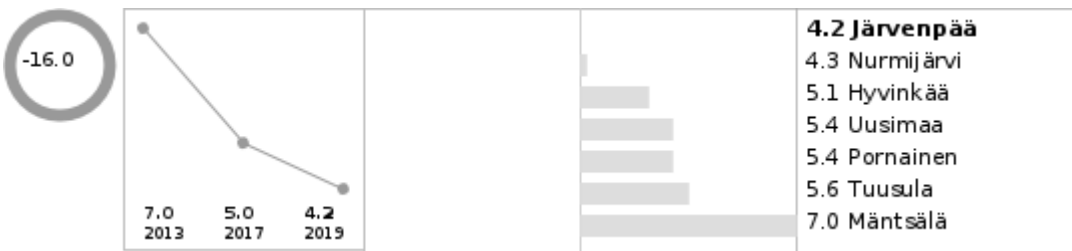
Opiskelu, työ ja toimeentulo (Kouluterveyskyselyn tulokset)

% Suunta Vertailu

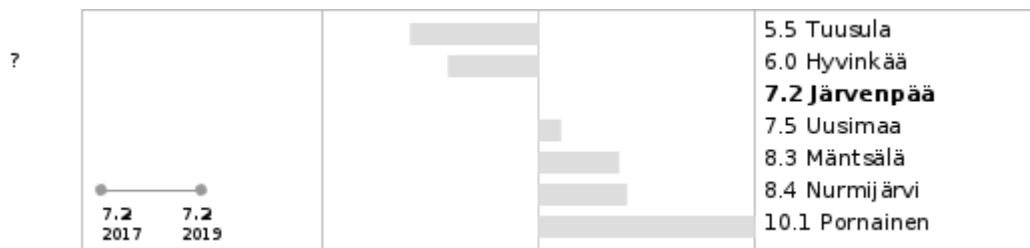
Pitää koulunkäynnistä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

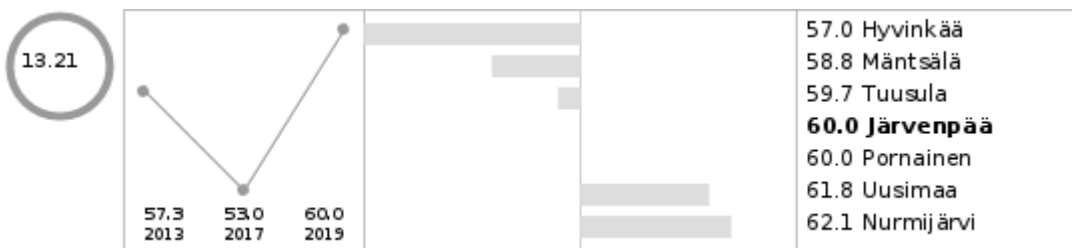
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Pitää koulunkäynnistä, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Koulu-uupumus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Koulustressi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

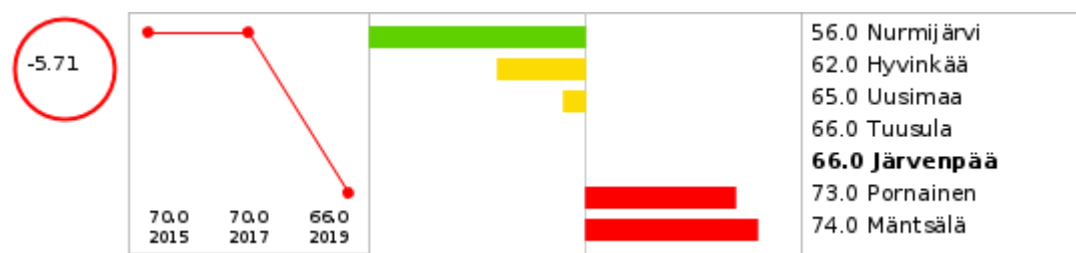
Kouluinnostus, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Koulu

% Suunta Vertailu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

Vuonna 2019 tehtiin kouluterveyskysely peruskoulun 4.-5.-ja 8. ja 9. -luokkalaisille sekä lukion ja ammattioppilaitoksen 1.-2. luokan opiskelijoille. Kouluterveyskyselyjen 2019 Järvenpään osalta keskeisiksi tekijöiksi nostettiin lasten- ja nuorten terveyden-, mielenterveyden-, yksinäisyyden ja päihteiden teemat. Vuoden 2019 kyselyssä lukion vastausmäärä jäi teknisten ongelmien vuoksi matalaksi ja tämän vuoksi tietoa ei voida vertailla edellisiin vuosiin täysin luotettavasti.

Ammatillisten oppilaitosten tuloksia arvioitaessa tulee muistaa, että oppilasaines koostuu useiden kuntien asukkaista.

Terveys

Perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaisten keskuudessa niiden osuus, jotka kokevat oman terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi on kasvanut vuodesta 2017. Perusopetuksen 8. ja 9 luokkalaisten sekä ammatillisen oppilaitoksen ja lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden keskuudessa tytöt kokevat terveydentilansa poikia huonommaksi - ammatillisen oppilaitoksen tytöistä jopa 50,9 % ilmoitti kokevansa terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi.

Vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus on pientynyt perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaisten keskuudessa vuodesta 2017 merkittävästi - 10 prosenttiyksiköllä. Myös perusopetuksen 8. ja 9 luokkalaisten ja lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden keskuudessa aktiivinen liikkuminen on laskenut. Ainoastaan ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoiden keskuudessa päivittäin liikkuvien määrä oli hieman kasvanut.

Niiden osuus joka ei syö aamupalaa joka arkipäivä oli kasvanut kaikilla tutkituilla luokka-asteilla.

Koulunkäynti

Yleisesti ottaen voidaan sanoa, että nuoret lapset pitävät koulunkäynnistä - tyypillisesti tytöt hieman poikia enemmän. Järvenpäässä 76,1 % tästä ikäluokasta ilmoittaa pitävänsä koulunkäynnistä. Ammatillisissa oppilaitoksissa osuus on vieläkin suurempi, peräti 82,8 %. Lukion 1. ja 2. luokkalaisista 72,7 % ja perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisista 60 % ilmoittaa pitävänsä koulunkäynnistä.

Verrattuna muihin KEUSOTE-kuntiin 4. ja 5. luokkalaisten koulustressi oli kasvanut merkittävämmiin Järvenpäässä. Vuonna 2017 31,7 % oppilaista koki koulustressiä, mutta osuus on vuoden 2019 tutkimuksessa kasvanut 40,9 prosenttiin. Koulu-uupumusta koetaan vähiten ammatillisissa oppilaitoksissa ja tähän verrattuna koulu-uupumus on kolme kertaa yleisempää 8. ja 9. luokkalaisilla nuorilla.

Yksinäisyys ja osallisuus

4. ja 5. luokkalaisista 88 % ilmoittaa olevansa tyytyinen elämäänsä - tilanne on ennallaan vuoden 2017 tilanteeseen verrattuna. Tyytyväisyys elämään onkin korkeampaa nuorilla lapsilla kuin varttuneemmilla. 8. ja 9. luokan oppilaista 77,7 %, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 75,5 % ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista 69,5 % ilmoittaa olevansa tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä.

Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus on suurempi tyttöjen kuin poikien keskuudessa. Tämä siitäkin huolimatta, että niiden lasten ja nuorten osuus, joilla ei ole yhtään läheistä kaveria on suurempi poikien kuin tyttöjen keskuudessa.

Niiden osuus, jotka eivät koe olevansa tärkeä osa koulu- tai luokkayhteistöä on kasvanut niin perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaisten kuin myös 8. ja 9. luokkalaisten sekä ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden keskuudessa vuodesta 2017.

Päihteet

4. ja 5. luokkalaisista 3,5 % ilmoittaa käyttäneensä jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran ja tupakointi on vähentynyt vuoden 2017 tutkimuksesta. Poikien keskuudessa suhteellinen osuus on laskenut merkittävästi, lähes puolella, mutta tyttöjen keskuudessa tupakkatuotteiden käyttö on yleistynyt. Myös muissa ikäryhmissä päivittäin tupakoiden osuus on

laskenut merkittävästi viimeisen yli 10 vuoden aikana. Päivittäin tupakointi on selvästi yleisintä ammatillisisten oppilaitosten opiskelijoiden keskuudessa (18,8 %), kun lukiolaisten tupakointi on selvästi vähäisempää (0,8 %).

Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden keskuudessa myös nuuskan käyttö on yleistynyt selvästi: vuonna 2017 4 % nuuskasi päivittäin, kun vuonna 2019 vastaava osuus on 16,6 %. Poikien keskuudessa nuuskaa on käytetty jo aiemmin, mutta viimeisessä tutkimuksessa ilmeni, että tyttöjen nuuskaaminen on yleistynyt reilusti.

Myös alkoholin käyttö on kääntynyt nousuun ammatillisten oppilaitosten ja lukio-opiskelijoiden keskuudessa. Vaikka 8. ja 9. luokkalaisten alkoholinkäyttö ei ole edellisestä tutkimuksesta lisääntynyt, "tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa" -mittarilla mitattuna Järvenpään osuus on KEUSOTE-alueen korkein (11,7 %).

Perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisten sekä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden keskuudessa kannabiksen käyttö ei ole yleistynyt edellisestä tutkimuksesta. Kuitenkin ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden keskuudessa kannabiksen käyttö on yleistynyt huolestuttavasti - vuonna 2017 9,1 % ja vuonna 2019 20,1 % ilmoittaa kokeilleensa kannabista vähintään kaksi kertaa.

Koulukiusaaminen

Niiden oppilaiden osuus, jotka kokevat koulukiusaamista vähintään kerran viikossa on pyytynyt 4. ja 5. luokkalaisten keskuudessa vuodesta 2017 samana - 92,8 prosenttia oppilaista ei kiusata. Perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisten ja lukiolaisten keskuudessa viikoittainen kiusaaminen on hieman vähentynyt, mutta ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. luokkalaisten keskuudessa kiusaaminen on hienoisesti lisääntynyt.

Terveydenedistämisasiivisuus (TEA) peruskouluissa

Indikaattori kuvaa terveydenedistämisasiivisuutta kunnan alueella sijaitsevilla peruskouluilla. Indikaattori lasketaan kunnan ilmoittamista tiedoista joka toinen vuosi. Indikaattori on pistemäärä asteikolla 0 - 100. Vuoteen 2017 verrattuna terveydenedistämisasiivisuus on laskenut, mikä johtuu sitoutumiseen ja johtamiseen liittyvien tekijöiden heikommista tuloksista. Suurin lasku on tapahtunut koulusta poissaolojen seurannassa.

NUORET JA NUORET AIKUISET (kouluterveyskyselyn tulokset)

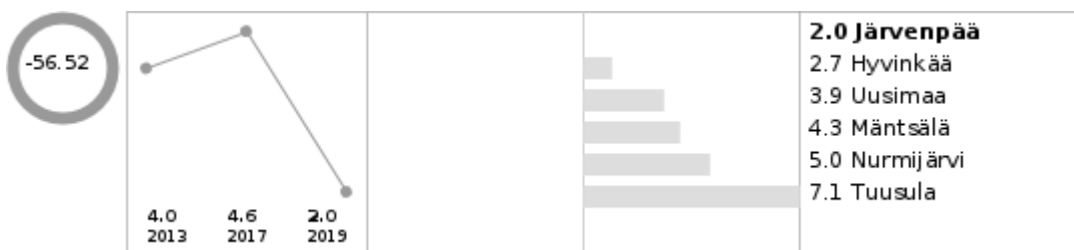
Elämänlaatu ja osallisuus

%

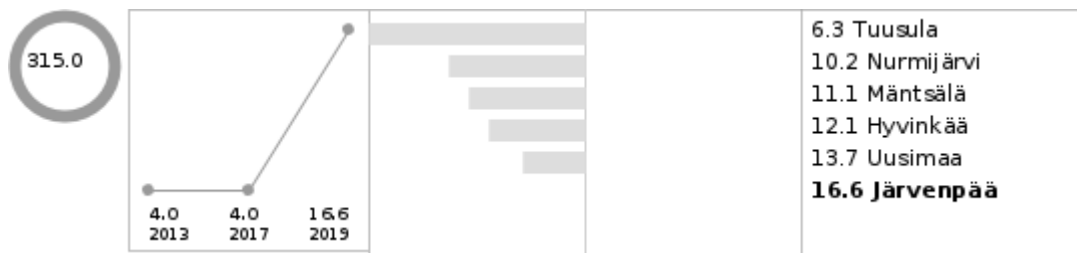
Suunta

Vertailu

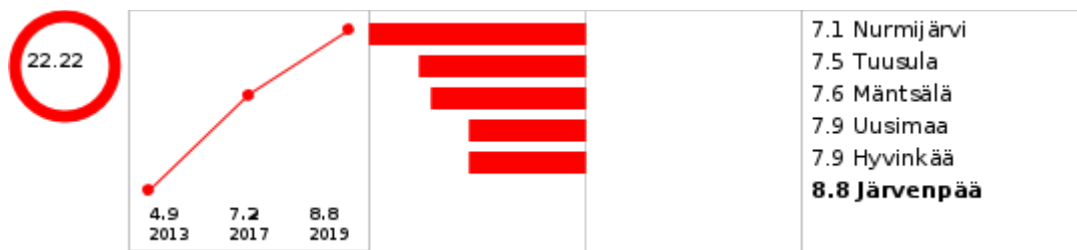
Nuuskaa päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

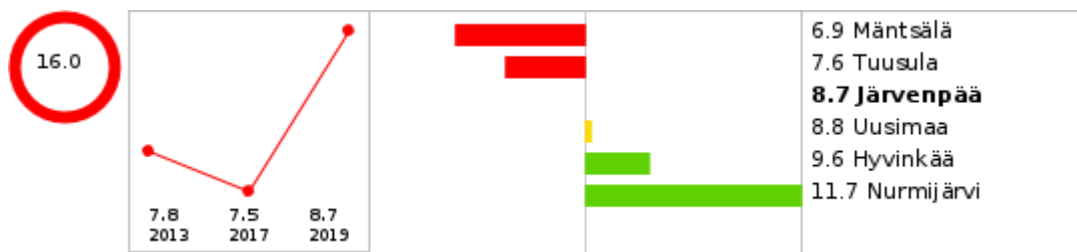
Nuuskaa päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

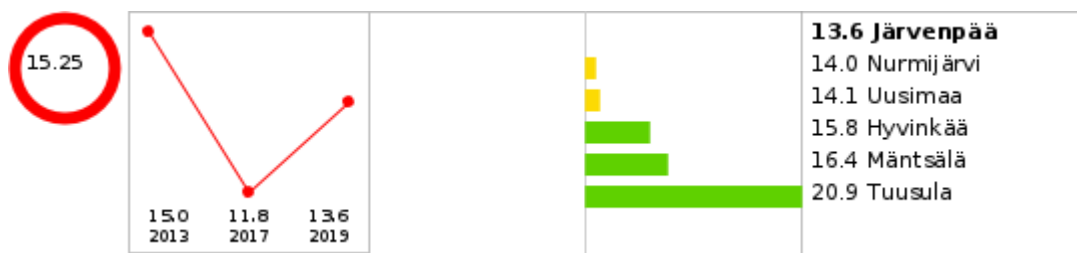
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

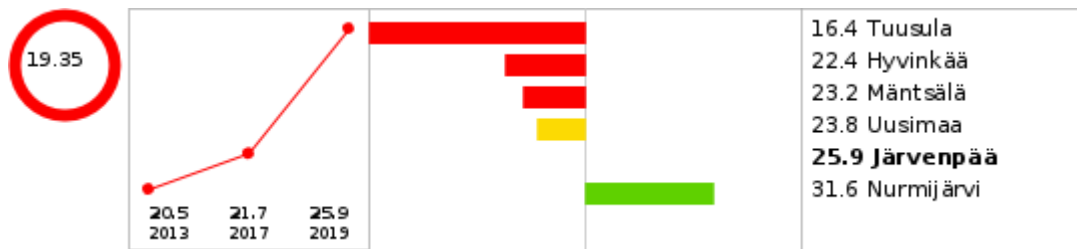
Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

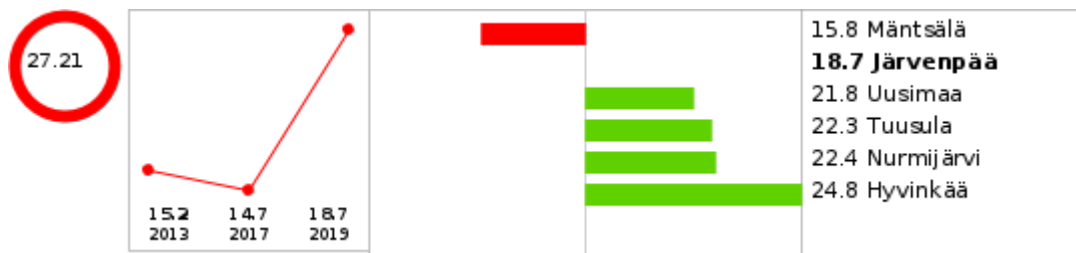
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ylipaino, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

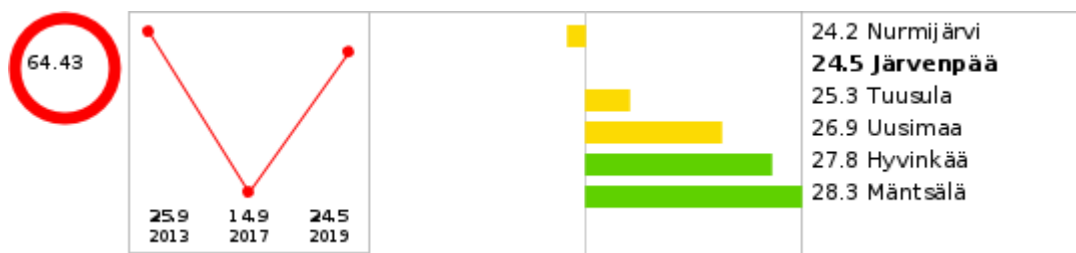
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

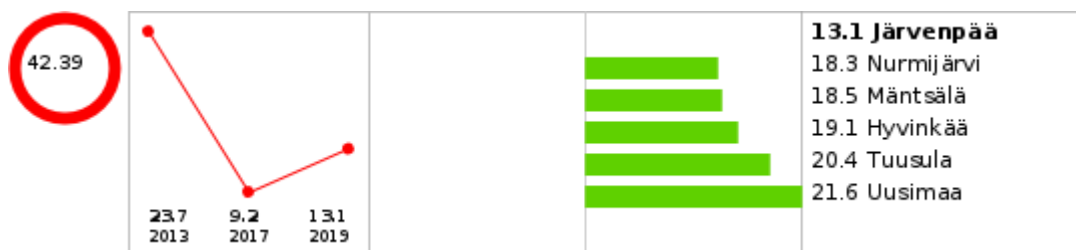
Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Tupakoi päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

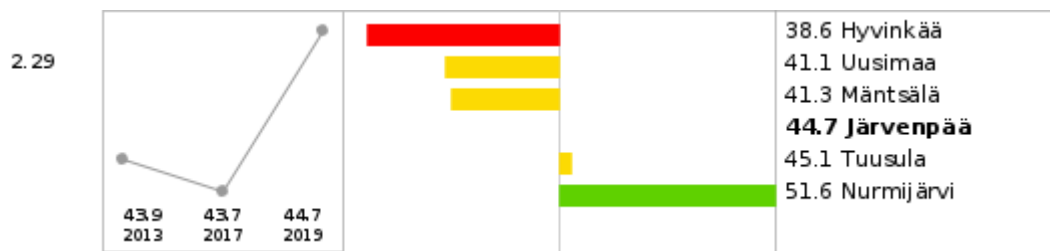
Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ei syö koululounasta päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

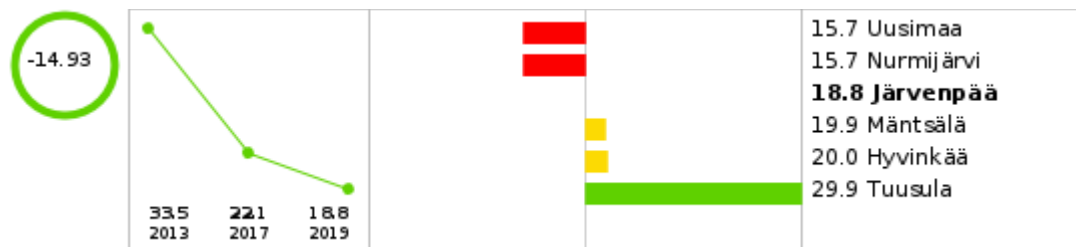
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

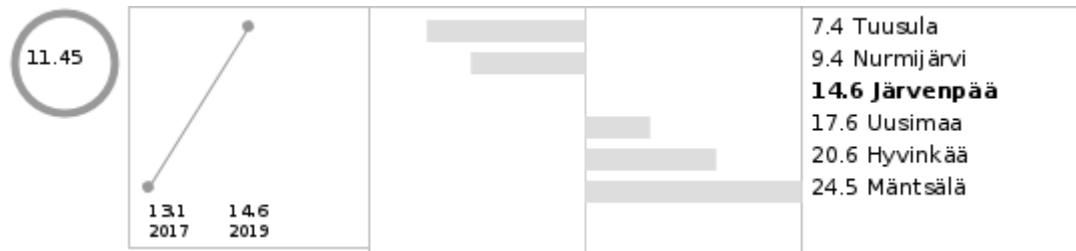
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Tupakoi päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

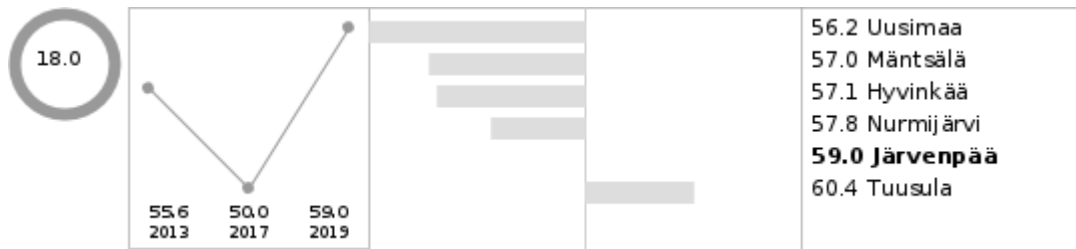
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

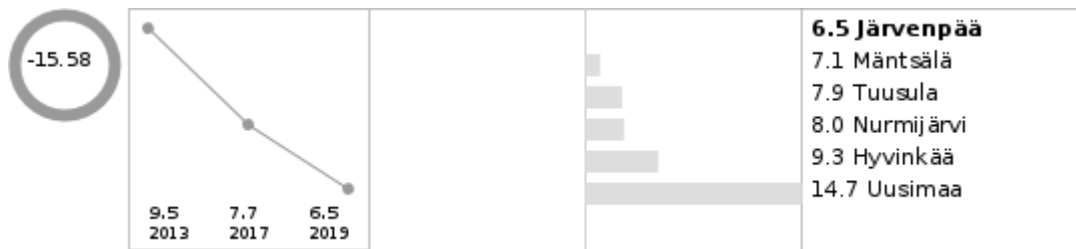
Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

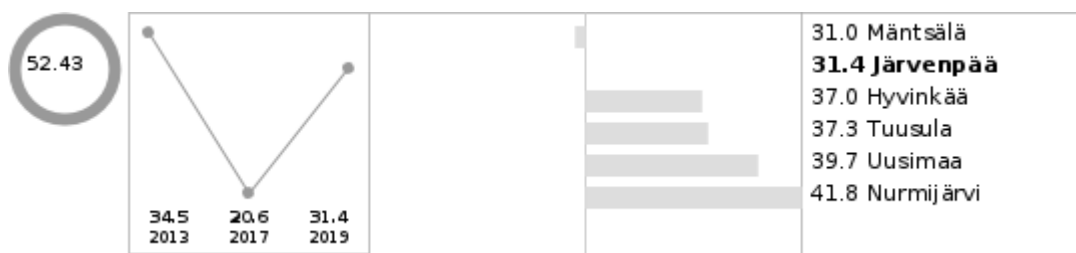
Ei syö aamupalaa joka arkiamu, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

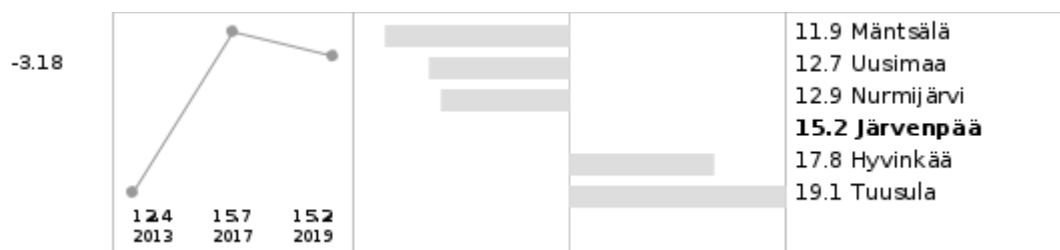
Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

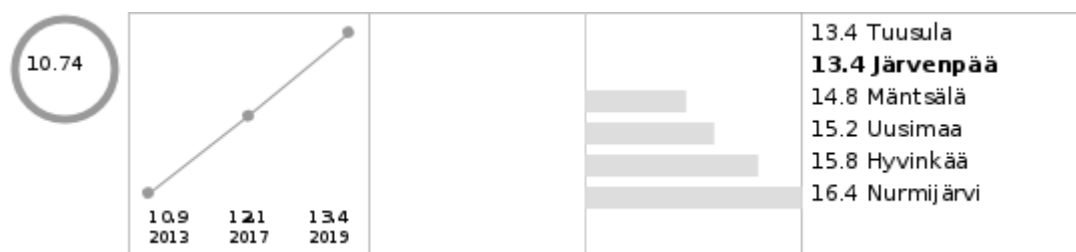
Ei syö aamupalaa joka arkiamu, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

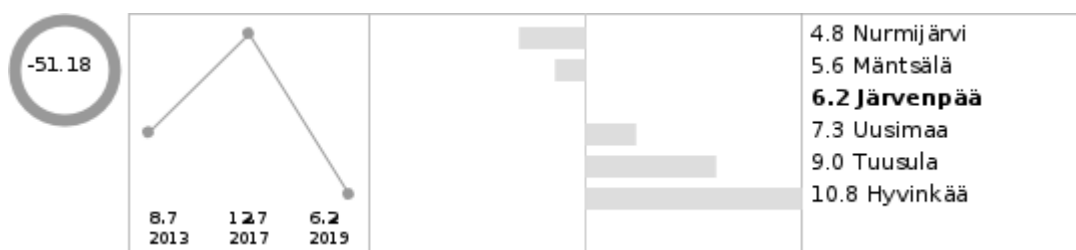
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

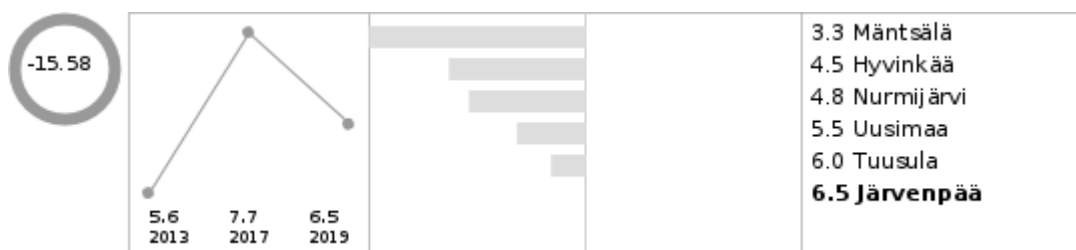
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

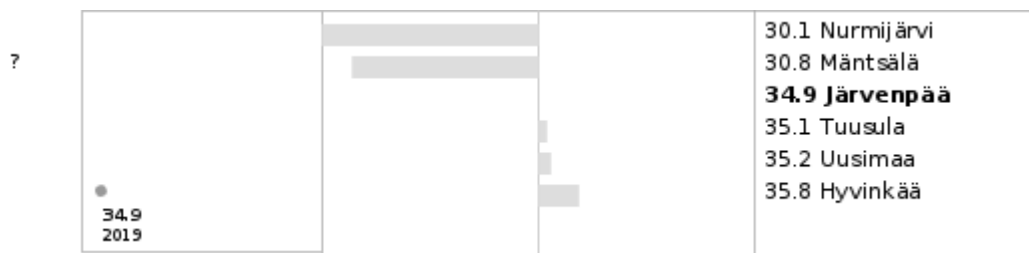
Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

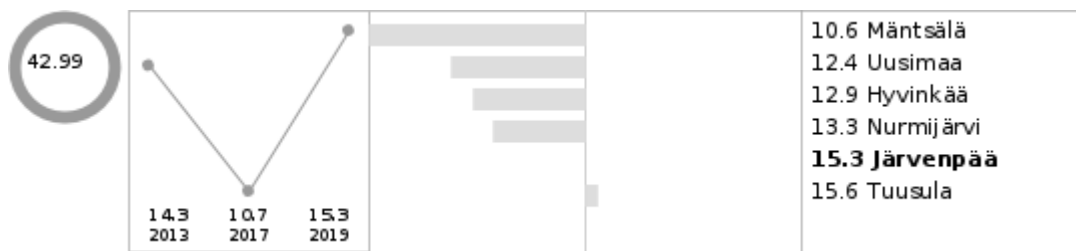
Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

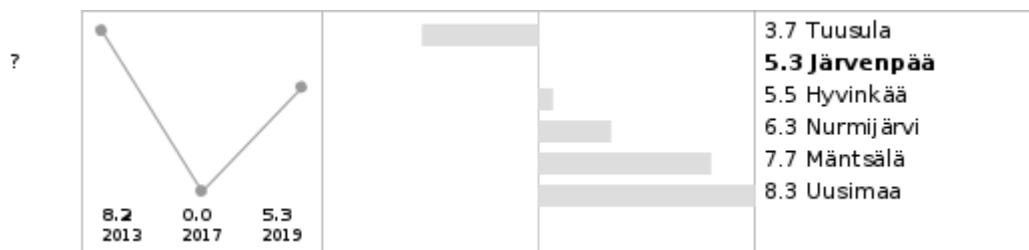
Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

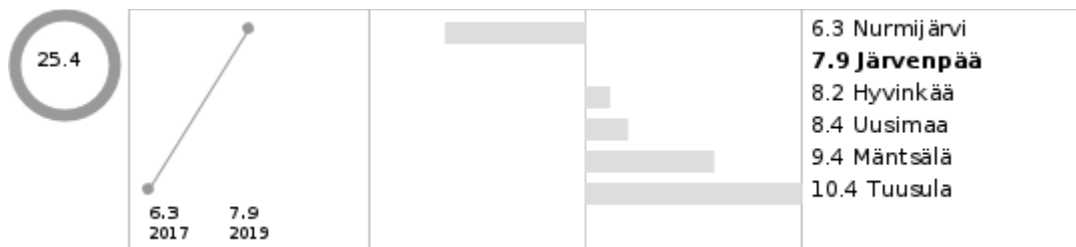
Käyttää alkoholia viikoittain, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

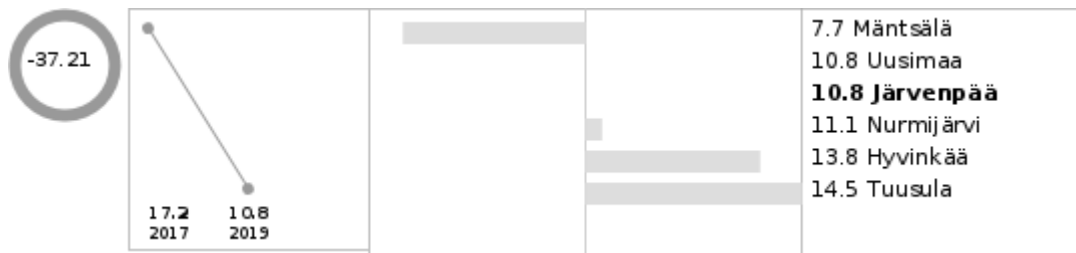
Käyttää alkoholia viikoittain, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

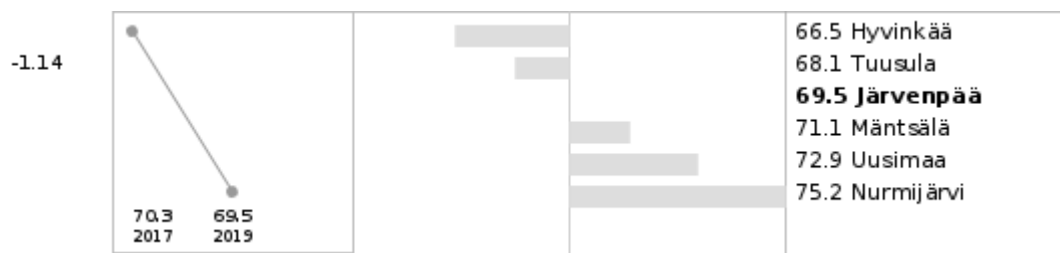
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

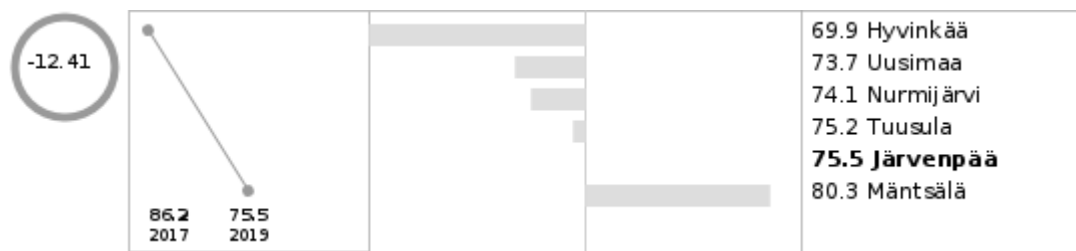
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

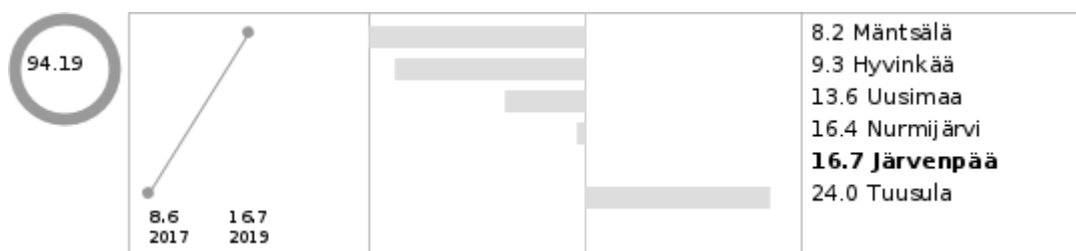
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

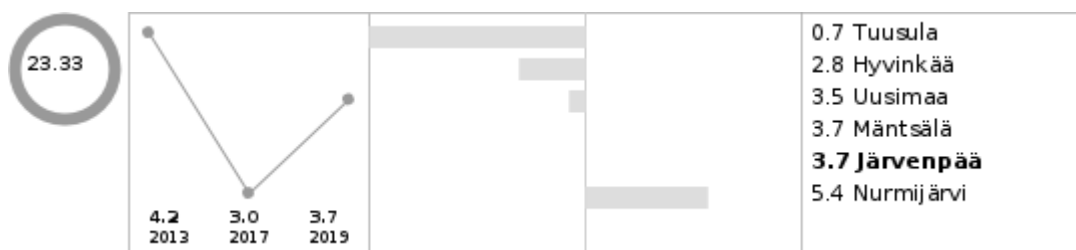
Opiskelu, työ ja toimeentulo (Kouluterveyskyselyn tulokset)

% Suunta Vertailu

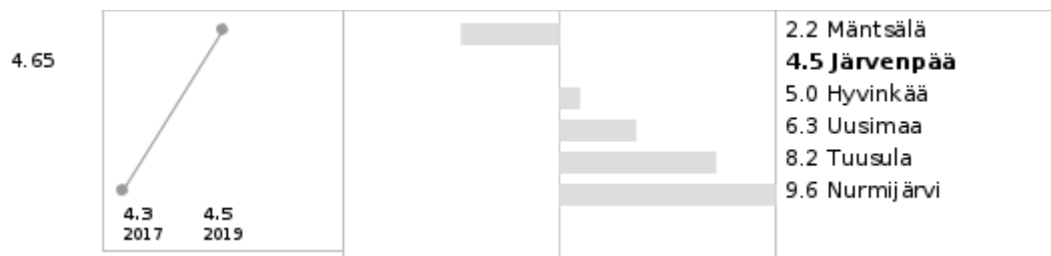
Luvattomia poissaoloja vähintään viikoittain, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Luvattomia poissaoloja vähintään viikoittain, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

NUORET JA NUORET AIKUISET – Yhteenveto

- Nuorten ja nuorten aikuisten Kouluterveyskysely-tulosten analyysi luettavissa luvun "LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET" yhteenveto-osuudesta.

KAIKKI IKÄRYHMÄT

Elämänlaatu ja osallisuus

% Suunta Vertailu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohdossa - TEA, pistemäärä

KAIKKI IKÄRYHMÄT – Yhteenveto

Terveydenedistämisasiivisuus kuntajohdossa

Indikaattori kuvaa kuntajohdon ja kunnan keskushallinnon terveydenedistämisasiivisuutta. Indikaattori lasketaan kunnan ilmoittamista tiedoista joka toinen vuosi. Indikaattori on pistemäärä asteikolla 0 - 100. Vuoteen 2017 terveydenedistämisasiivisuus näyttää laskeneen, mitä selittää johtamisen ja osallisuuden osa-alueiden heikommat tulokset. Päätösten ennakkoarviointi on käytössä vain joillakin toimialoilla ja kirjallinen ennakkoarvioinnin toimintaohje puuttuu.

Terveydenedistämisasiivisuus kulttuurissa

Tällä tiedonkeruulla selvitetään hyvinvointia ja terveyttä edistävän kulttuurin toimenpiteitä, resursseja ja toimintakäytäntöjä kunnissa joka toinen vuosi. Indikaattori oli vuonna 2019 käytössä ensimmäistä kertaa. Indikaattori on pistemäärä asteikolla 0-100. Järvenpään tulos 60 pist. sijoittuu koko maan vertailussa samalle tasolle (59 pist.) ja on paras Keski-Uusimaan kunnista (Hyvinkään tiedot puuttuvat). Parhaimmat tulokset syntyvät kulttuurin johtamisesta ja eniten parannettavaa on voimavaroissa.

	Järvenpää	Hyvinkää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Pornainen	Uusimaa	Koko maa
Kulttuuri	60		46	52	59	39	66	59
Sitoutuminen	58		58	53	44	49	54	53
Johtaminen	93		58	42	77	53	76	69
Seuranta ja tarveanalyysi	67		28	50	70	40	56	52
Voimavarat	39		21	55	33	16	55	54
Osallisuus	50		62	68	72	54	67	57
Muut ydintoiminnat	56		50	42	58	22	86	69

2 Hyvinvointityö vuonna 2019

1) Asuminen ja kaupunkiympäristön turvallisuus

1.1. Monimuotoinen asuminen

Yleiskaavan luonnoksessa esitettiin monipuolisesti uusia asumisen alueita eri puolilta kaupunkia. Yleiskaavaehdotuksen valmistelussa varauduttiin pientalotonttien tarjonnan kasvattamiseen. Asemakaavoissa on panostettu yhteisöllisiin ratkaisuihin. Järvenpäässä valmistui vuonna 2019 yhteensä 429 asuntoa. Näistä 271 oli kerrostaloasuntoja ja pientaloja oli yhteensä 158. Kohtuuhintaisessa asuntotuotannossa ei valmistunut yhtään kohdetta, mutta vuonna 2020

valmistuu korkotukiasuntoja ja erityisryhmäkohteita yhteensä 182 asuntoa ja 77 asumisoikeusasuntoa sekä 42 lyhyen korkotuenvuokra-asuntoa.

Vuoden 2019 aikana on kehitetty uusia hankekehitysmalleja (Lepola IV ja Perhelä), joiden päätavoitteena on ollut kaupungin ja toimijoiden yhteisten tavoitteiden saavuttaminen, toteutuskelpoisten ratkaisujen löytäminen ja toiminnan sujuvoittaminen. Lopputuloksena on tavoiteltu laadukasta ja yhteisöllistä kaupunkiympäristöä sekä asumista. Asumisen osalta on tavoiteltu erityisesti monipuolista ja eri hintaista asuntotuotantoa sekä asuntojen monipuolisia hallintomuotoja. Laadukkaiden pientalotonttien tarjontaa on huomioitu ja valmiudet niiden toteutukselle on varmistettu. Tiivis vuoropuhelu toimijoiden ja asukkaiden kanssa on ollut oleellinen osa malleja ja niiden toteutusta.

1.2. Lähiluonto

Yleiskaavan luonnoksessa viherrakennetta tarkasteltiin monipuolisesti. Luonnoksesta saadun palautteen pohjalta kaavaratkaisua tarkastettiin ja viher- ja sinirakenteen edellytyksiä parannettiin. Erityisesti vesitalouteen (mm. hulevedet) ja metsätalouden edellytyksiin panostettiin. Suunnittelupalveluissa suunnitellaan yhdessä kaupungin asukkaiden ja sidosryhmien kanssa toimivaa, turvallista ja viihtyisää kaupunkiympäristöä. Asukkaita ja yhdistyksiä kannustettiin puistojen hoitoon mm. lähipuistonhoitajatoiminnalla.

1.3. Kaupunkiympäristön turvallisuus

Kaupunkikehityksen palvelualueen vaikutusmahdollisuudet Järvenpääläisten kokemassa turvallisuudessa liittyvät ennen kaikkea rakennetun ympäristön suunnittelussa ja toteutuksessa tehtyihin ratkaisuihin. Kaikessa rakennetun ympäristön suunnittelu- ja toteutustyössä lähdetään siitä, että turvallisuustilanne rakennetun ympäristön puitteiden osalta paranee. Tavoitteena on pitää keskusta turvallisena ja käytettävänä Perhelän rakentamisen ajan. Rakennuttaja tulee suunnittelemaan ja toteuttamaan työmaajärjestelyt ja siihen liittyvät turvallisuusratkaisut. Ympäristö oli aidattuna. Kävelykadulta Helsingintielle johtava Ahomaanraitti valaistiin tilapäisesti kuntalaisilta tulleen aloitteen kautta. Tällä lisättiin valaistusta alueen vieressä pimeän aikana.

Rakentamisen vaikuttaessa ympäröivään alueeseen tähän liittyviä ratkaisuja ja turvallisuutta tullaan suunnittelemaan yhdessä rakennuttajan kanssa. Yhdessä rakennuttajan kanssa tullaan varmistamaan, että rakentamisesta, sen etenemisestä ja vaikutuksista viestiään riittävästi.

Liikenteessä arvioidaan jatkuvasti liikenneturvallisuutta sekä pyöräilyn edellytysten jatkuvaa kehittämistä. Runkolukittavia pyöräpaikkoja toteutettu vuoden 2019 aikana yhteensä 380 kpl asemanseudun ja Loutinojan liityntäpysäköinnin yhteydessä.

Valaistuksen saneerausta toteutettiin investointimäärärahojen puitteissa. Katupölyn torjunta pystyttiin toteuttamaan tehokkaasti kevään 2019 aikana. Toukokuussa 2019 aloitti uusi alueurakoitsija, jonka vastuualueelle siirrettiin sopimuksilla ympäristön kunnossapito.

Meluntorjuntaa toteutettiin Väyläviraston yhteishankkeessa mm. Saunakallion ympäristössä. Kaupunki oli mukana Eriknäsintien kevyen liikenteen väylän rakentamisessa, jotka jonka rakentaminen aloitettiin 2019 (hanke valmistui 31.8.2020). Vastaavasti kaupunki on mukana myös Vanhan Lahdentien ja Sipoontien kiertoliittymän rakentamisen suunnittelussa. Hanke toteutuu 2020. Molemmista hankkeista vastaa Uudenmaan ELY-keskus.

Tapahtumien järjestelyiden osalta lupakäsittelyn yhteydessä sekä alueiden tarkastuksissa

kiinnitettiin huomiota myös turvallisuusjärjestelyihin. Kaikista tapahtumista edellytettiin myös etukäteen laadittua turvallisuussuunnitelmaa.

Kaupunkitekniikan kanssa yhteistyönä tehdyissä investointihankkeissa on huomioitu useita vesihuollon laajentumisen ja uusimisen tarpeita, uusien aluekokonaisuuksien läheisyydessä. Vesihuoltolaitoksen omana työnä on myös tehty vesihuoltorakentamista ja saneerausta, näillä taataan vesihuollon kapasiteettia, laatua ja turvallisuutta sekä vähennetään saneerausvelkaa pitkän tähtäimen suunnitelman mukaisesti.

2) Lasten, lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin esittäminen

2.1. Alle kouluikäiset

Varhaiskasvatuksessa päivitettiin toukokuussa varhaiskasvatussuunnitelma ja sen pohjalta laadittiin erillinen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma, jonka käyttöönotto aloitettiin loppuvuodesta 2019. Järvenpään varhaiskasvatuksen arviointimalli valmistui ja otettiin käyttöön syksyllä 2019. Palvelutarjontaa laajennettiin aloittamalla elokuussa 2019 kaksi maksutonta varhaiskasvatuskerhoa ja yhdessä kulttuuripalvelujen kanssa pilotoitiin myös osallistavaa budjetointia kahdessa päiväkodeissa.

Järvenpää kaupunki päätti 2019 talousarvion yhteydessä lähteä kokeilemaan 20 tunnin maksutonta varhaiskasvatusta 5-vuotiaille lapsille. Kokeilulle saatiin valtion avustusta Opetus -ja kulttuuriministeriöstä kattamaan asiakasmaksutulojen menetystä. Maksuttomuuden myötä pyrittiin nostamaan kaupungin 5-vuotiaiden varhaiskasvatuksen osallistumisastetta lähelle sataa prosenttia ja samalla panostamaan 5-vuotiaiden varhaiskasvatuksen sisällölliseen kehittämiseen osana oppimisen polkua. Kokeilu käynnistyi 1.8.2019 alkaen. Varhaiskasvatuksen kerhotoiminta käynnistyi elokuussa 2019 Pohjoisella alueella. Kerhotoiminta toteutui varhaiskasvatuslain mukaisena avoimena toimintana ja kohdentuen erityisesti kotona oleville perheille.

Kuntalaisten osallisuuden lisäämiseksi toteutettiin varhaiskasvatuksen ja kulttuuritoimen yhteinen osallistavan budjetin pilotti kohdentuen kulttuuri- ja/tai taidesisältöön päiväkodissa. Pilottiin osallistuivat Kyrölän ja Nummenkylän päiväkotien lapset, huoltajat ja henkilöstö ideoimalla yhteisen taidetapahtuman. Kokeilusta jäi käyttöön erilaisia osallistavan toimintatavan menetelmiä ja toimintatapoja koko varhaiskasvatuksen käyttöön.

Lapsen kehityksen ja oppimisen tukea järjestettiin uudella tavalla syksystä 2019 alkaen. Tuki annetaan ensisijaisesti erilaisin joustavin järjestelyin lapsen omassa päiväkotitai perhepäivähoitoryhmässä. Näin lapsi ei mene palveluiden luokse, vaan palvelut tulevat lapsen luokse. Syksystä 2019 rekrytoitiin kolme varhaiskasvatuksen erityisopettajaa tekemään lähiohjausta kohdennetusti yksiköihin, joissa oli pienetty ryhmä tai yksiköihin joissa arveltiin olevan poikkeuksellisen paljon lasten tuen tarvetta. Varhaiskasvatuksessa toteutettiin Luonnossa liikkuen -hanke. Hankkeen tavoitteena oli edistää lapsiperheiden liikunnallisen elämäntavan omaksumista sekä kotiutumista antamalla tietoa lapsiperheille sopivista kaupungin luonto-, ulkoilu- ja liikkumispaikoista ja toiminnasta sekä mahdollisuutta verkostoitua muiden samassa elämäntilanteessa olevien kanssa luonnossa liikkuen.

Marraskuussa 2019 otettiin käyttöön varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn- ja puuttumisen suunnitelma. Jokainen yksikkö käy jatkossa kauden alussa läpi yksikön nykytilan ja sopii tarvittavista toimenpiteistä ja tavoitteista. Tavoitteet ja toimenpiteet kirjataan jokaisen yksikön toimintasuunnitelmaan, ja niiden toteutumista arvioidaan kauden lopussa.

Keväällä 2019 käynnistettiin matalan kynnyksen perhetyö perhekeskus Joutsikin kanssa kolmessa päiväkodissa. Toimintaa on laajennettu myös muihin päiväkoteihin saatujen hyvien kokemusten pohjalta. Varhaiskasvatuksen perheohjaajien tavoitteena on toimia kasvattajien ja perheiden tukena arjessa. Perheohjaajat olivat esim. lasten hakuaikoina paikalla päiväkodeissa tapaamassa huoltajia tiettyinä päivinä. Perhetyön tarkoituksena on olla kunnan omaa matalan kynnyksen palvelua perheille. Avointa "olkkaritoimintaa" perhetalo Joutsikissa on lisätty alle kouluikäisille ja heidän perheilleen. Leikkipuisto Juhani Ahon toimitilan aukioloaikaa pidennettiin asiakkaiden toimesta. Lapsiperheiden hyvinvoinninohjausta laajennettiin varhaiskasvatukseen ja sovittiin yhteistyörakenteista. Lapset osallistuvat toiminnan sisällön suunnitteluun esim. koulujen loma-aikana toteutettavissa ryhmätoiminnoissa. Keusoten neuvola- ja perheneuvolapalveluiden kanssa on sovittu yhteistyörakenteista

2.2. Kouluikäiset

Myös kouluikäisten ja erityisesti murrosikäisten nuorten perheille on järjestetty varhaista tukea perheiden hyvinvoinnin ohjauksella yhteistyössä hyte- palvelujen ja koulujen kanssa.

Nuorisopalvelut ovat olleet toteuttamassa koulujen kanssa kiusaamisen ehkäisyn Konfliktteja 0 -KO -hanketta. Nuorisotyötä on kohdennettu ehkäisevään työhön, nuorta suojaavien tekijöiden ja oman toiminnan vahvistamiseen mm. Temalin nuorisotilan toiminnassa. Nuorten omaehtoista toimintaa kehitettiin sekä omana toimintana että avoimen talotyön sisällä tapahtuvana kohdennettuna toimintana. Avoimen talotoiminnan sisällä määritellään nuorten käyttöön kuukausittainen rahasumma, jonka puitteissa tehtävistä hankinnoistahe päättävät. Tavoitteena on myös vahvistaa kansainvälisen nuorisotyön osaamista ja kehittää toimintamalli, jolla innostetaan nuoria hakeutumaan nuorten kansainvälisiin ryhmävaihtoihin.

Perusopetuksessa otettiin elokuussa käyttöön kevätlukukaudella viimeistellyt inkluusiota ja lähikoulua painottava Oppimisen tuen uusi toimintamalli sekä uusi Wilma/Primus oppilashallinto- ja viestintäohjelma sekä Kurre –lukujärjestysohjelma. Molemmat muutokset vaikuttavat laajasti perusopetuksessa. Elokuun alussa Juholan koulu ja sen vaativan tuen opetus liittyi osaksi Järvenpään Yhteiskoulua. Syksyllä kaikissa yhtenäiskouluissa aloitti virka-apulaisrehtori ja uuden opetussuunnitelman mukainen ensimmäisen vieraan kielen opetus aloitettiin ensimmäisillä luokilla jo syksyllä 2019. Perusopetuksessa osallistuttiin useisiin valtakunnallista avustusta saaneisiin hankkeisiin mm. Uutta koulua - hanke. Yhdessä Tuusulan, Mäntsälän ja Nurmijärven kanssa on jatkettu perusopetuksen alueellisen vaativan tuen järjestämistä psyykkisesti oireileville lapsille Kalliomaan koulussa, joka siirtyi Ohkolasta entisen Kellokosken sairaalan tiloihin.

Järvenpään lukio säilytti kevään yhteishaussa alueen vetovoimaisimman lukion aseman ja siellä aloitettiin LuMa - erityistehtävän mukainen opetus sekä laajennettiin edellisenä lukuvuonna aloitettua kielidiplomia ja mahdollisuutta suorittaa kansainvälisyyspassi. Myös varhaiskasvatuksessa lapsen tukemisen kokonaisuutta on muutettu aiempaa inkluusiivisempaan suuntaan järjestelemällä resursseja uudelleen.

Järvenpäässä panostettiin koulujen yhteisölliseen toimintaan. Tämä työ jatkuu edelleen. Tällä on saattanut olla osin vaikutusta yhteisöllisyyden tunteen lisääntymiseen. Järvenpäässä on panostettu vuoden 2019 aikana siihen, että opiskeluhuollon palveluiden henkilöstö tulee tutuksi kouluilla, lukiossa sekä ammatillisilla oppilaitoksilla ja palveluiden piiriin pääsee matalalla kynnyksellä. Toisen asteen ammatillisissa oppilaitoksissa Keudassa ja Seurakuntaopistolla kuraattoripalvelut otettiin kunnan omaksi toiminnaksi vasta vuoden 2019 elokuussa.

Keusoten perhekeskuspalvelujen ja kuntien palvelujen yhdyspinnalle sijoituvia yhteisiä prosesseja ovat: oppilas- ja opiskeluhuollon palvelujen sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelujen yhteensovittaminen, monitoimijainen palvelutarpeen arviointi sekä lasten- ja nuorten mielenterveyshoitoketjujen päivittäminen. Psykkisesti oireilevien lasten ja nuorten hoitoketjut liittyvät alueellisen vaativan erityisen tuen, ns. Alva - opetuksen kehittämiseen. Myös varhaiskasvatuksen ja neuvolan yhteistyön kehittäminen on aloitettu. Neuvotteluja oppivelvollisuusikäisten vammaisten lasten hoidon tuottamisesta on jatkettu. Koska kuluneen vuoden aikana Keusoten organisaatio on vasta muotoutunut ja myös kaupungin organisaatio on uudistunut, on osa yhteistyörakenteista ja toiminnoista vielä vakiintumattomia tai toiminta alkuvaiheessa.

Kirjaston lastenosaston resurssit kohdennettiin päiväkotien ja alakoulujen kanssa tehtävään työhön. Tavoitteena on jättää mahdollisimman monelle vahva, hyvä, positiivinen muistijälki kirjallisuudesta, tiedosta, tarinoista ja kirjastosta ennen yläkoulua. Tärkeänä painopisteena on tasapuolisuuden ja eriarvoisuuden poistamisen periaate: kirjasto pyrki tavoittamaan mahdollisimman kattavasti ikäryhmiä.

Kulttuuripolku on Järvenpään esi- ja perusopetuksen kotiseutu- ja kulttuuriopetuksen opetussuunnitelma, jonka tavoitteena on tarjota jokaiselle järvenpääläiselle lapselle ja nuorelle yhtäläiset mahdollisuudet tutustua omaan kotiseutuun ja sen kulttuuritarjontaan. Tapahtumina mm.: Kolmisointu-konsertti ja Koko perheen festivaali, joka järjestettiin vuoden aikana kaksi kertaa. Tapahtumapäiviin kuului omatoimista työpajatyypistä toimintaa, opastettuja lasten näyttelykierroksia sekä konsertteja ja teatteri- ja nykykirkusesityksiä Järvenpää-talolla.

Myös Taideyliopiston kanssa tehtävän Kolmisointu-yhteistyön sisällöissä painottuivat kouluille ja päiväkodeille tarjottavat tapahtumat. Erityisenä panostuksena oli 5.-luokkalaisille tarjottu lyhennetty Alcina-barokkiooppera, joka kuului osaksi koulujen Kulttuuripolkua. Museopedagoginen toiminta kattaa pikkulapset perheineen, päiväkodit, koulut ja 2. asteen opiskelijat sekä maahanmuuttajataustaiset. Museopedagogiikan tavoite on herättää oppijoissa tunne, joka saa tulemaan museoon uudelleen. Oppimisen tukena käytetään moniaistillisiä menetelmiä ja hyödynnetään museoympäristön kokonaisvaltaisuutta. Museokohteisiin on vapaa pääsy alle 18-vuotiaille.

Päiväkoti- ja koululaisryhmille tuotetaan näyttelykohtainen pedagoginen ohjelma. Toiminnalliset opastukset ovat ilmaisia. Työpajoista ja draamaopastuksista peritään maksu, minkä vuoksi niitä tilataan huomattavasti opastuksia vähemmän. Kierrokset muokataan soveltuviksi erityisryhmille. Näyttelyvierailu sopii vuonna 2016 voimaan astuneen OPS:in tavoitteisiin laaja-alaisesta ilmiöoppimisesta, jossa hyödynnetään monimuotoisia oppimisympäristöjä.

2.3. Nuoret

Etsivän nuorisotyön asiakaskohderyhmää ovat 18-29 v. nuoret ja nuoret aikuiset. Etsivä nuorisotyö luo nuoren kanssa hänen ympärilleen tarvittavan palveluverkoston ja auttaa asiakasta hänen rinnallaan kulkien kiinnittymään hänelle keskeisiin palveluihin. Nuoren hyvinvointi lisääntyy, kun esimerkiksi vailla asuntoa tai vailla työpaikkaa, opiskelupaikkaa tai toimeentuloa oleva nuori työstää asioita etsivän nuorisotyöntekijän kanssa, tulee kohdatuksi, ja alkaa määritellä itse oman elämänsä suuntaa. Etsivä nuorisotyön asiakkaalle tarjoama tuki auttaa nuorta edistämään omaa toimijuuttaan, mistä seuraa esimerkiksi mielekkään tekemisen löytämisen kautta myös osallisuuden kokemuksia ja sen myötä hyvinvointia.

Vuonna 2019 Osaamis- ja työllisyyspalvelut jatkoi perusopetuksen ja Nuorisopalveluiden kanssa yhteistyötä 8.- ja 9.luokkalaisten työelämätietouden lisäämiseksi ja nuorten omien vahvuuksien tunnistamiseksi. Tavoitteena on laajentaa toiminnan vuosikello koskemaan kaikkia yläkouluja. Samaan aikaan, kun nuoret saavat ehkä ensimmäisiä kokemuksiaan kesätöistä, suunnataan ajatuksia jo tulevaan jatko-opiskelupaikkaan. Opiskelut lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa johtavat tulevaisuudessa ammattiin, jonka jälkeen suuntana on työelämä. Työtappaa vahvuuksien tunnistamisen ympärillä kehitetään edellä mainittujen tahojen kanssa yhteistyössä.

Museopalveluiden kautta 2. asteen oppilaitoksille (Spesia, Seurakuntaopisto, Järvenpään Lukio, Keuda) lähetetään näyttelykohtainen räätälöity tiedote opastuksista ja työpajatarjonnasta. Walssin Kuntouttavan työtoiminnan ryhmä vieraili taidemuseolla. Settlementti Louhela ry:n hallinnoima KOHAUS - Kohti aktiivista osallisuutta – hankkeen nuoret ovat vierailleet museon näyttelyissä. Kehittämishankkeen vaikuttavuustavoitteena on osallistujien tavoitteellinen arjenhallinnan, osallisuuden ja toimijuuden vahvistuminen sekä työ- ja opintopolkujen selkeyttäminen. Museopalveluiden kohteissa järjestetään kaikille avoimia tapahtumia. Nuorille suunnatut tapahtumat ovat vähemmistöissä, sillä on koettu hankalaksi kohderyhmäksi.

3) Työkäisten hyvinvoinnin edistäminen

3.1. Työllisyyden edistäminen

Osaamis- ja työllisyyspalvelujen tehtävänä on tuen, ohjauksen, neuvonnan ja valmennuksen avulla tukea eri ikäisiä kuntalaisia kohti avoimia työmarkkinoita, opintoja tai muita kuntalaisen elämäntilanteensa näkökulmasta tarkoituksenmukaista ratkaisuja kohti. Yksikkö tekee moniammatillista yhteistyötä laajan viranomais- ja työnantajaverkoston kanssa. Työnantajien kanssa tehtävän yhteistyön tarkoituksena on osaavan työvoiman ja työmarkkinoiden kohtaannon edistäminen. Yksikkö järjestää itse ikäraajatoman Vaikuttamon (sis. Ohjaamotoiminnan), etsivän nuorisotyön ja ikäraajatomiin ammatillisten työpajatoimintojen palveluja. Yksikkö hankkii myös ostopalveluna nuorten kesätyöllistämistä tukevaa palvelua sekä tukee työnantajia työllistämässä erilaisin taloudellisin tuin.

Ammatillinen työpajatoiminta on ikäraajatonta palvelua, jossa hyvinvointinäkökulma korostuu osaamisen kehittämisen kautta. Järvenpään neljältä ammatilliselta työpajalta saa sekä oman työ- ja toimintakyvyn edistämisen lisäksi kokemuksia aidoista työtehtävistä ja toimintaympäristöistä, joissa myös usean eri alan ammattiopintojen ammattitaitokriteerit täyttyvät. Työpajatoiminnassa voidaan suorittaa useita tutkinnonosia lounaskahvila- ja catering-alan, puhtaanapitoalan, rakennus-, pintakäsittely-, ja kiinteistöhuollon sekä ohjaus- ja kasvatustalon tutkinnoista. Osallistujille avautuu monipuolisia mahdollisuuksia jatko-opintoihin, avoimille työmarkkinoille sekä palkkatuetuun työhön työpajajakson jälkeen; se mikä lisää työllistymistä, lisää hyvinvointia. Ammatillisessa työpajatoiminnassa on mahdollisuus vahvistaa omia ammatillisia taitojaan tai varmentua tulevaisuuden ammatistaan ja omista taidoistaan työyhteisön jäsenenä.

Vuonna 2019 ravintola- catering pajoilta suuntauduttiin enimmäkseen juuri alan ammatillisiin opintoihin tai alan avoimille työmarkkinoille. Osan kanssa jouduttiin hakemaan vielä elämäntilanteeseen apuja sosiaali- ja terveyspalveluista. Vuonna 2019 catering pajoilla oli yhteensä 65 asiakasta (pääsääntöisesti 6kk pajoilla) näistä 16 kanssa jatkettiin vuoden 2020 puolelle. Tämä suuntautuminen vaihtelee vuosittain riippuen osallistujien palvelutarpeesta. Vuonna 2019 kesäkuussa avattiin myös toinen Catering-alan toimipiste Vanhankylänniemen Kartanon

Kahvila. Tämä lisäsi vuoden 2019 pajapaikkoja 19 henkilöllä. Tarve alan pajapaikoille mahdollisti työpajan avaamisen ja lisäksi saimme laajennettua alan oppimisympäristöä sekä alakohtaisia tutkinnonosia.

Rakentavien alojen pajatoiminta on v. 2017 saakka ollut vakiintunutta toimintaa, ja Liito-paja Vanhakylänniemen kartanon miljöössä on tarjonnut työkokeilupaikan tai mahdollisuuden suorittaa opintokokonaisuuksia vuositasolla n. 25-30 nuorelle kesätyöntekijät mukaan lukien. Opiskelijat ovat pääsääntöisesti ohjautuneet Liito-pajalle Keudan toimipisteistä ja yhteistyötä tehdään myös Ammattiopisto Spesian kanssa. Vuonna 2019 osallistujien ohjautuminen Liito-pajalle on tapahtunut yhä useammin myös heidän oman yhteydenottonsa pohjalta. Liito-pajalta ohjaututaan intensiivisen ohjausprosessin ja toimivan jatkopolutuksen ansiosta joko avoimille työmarkkinoille, palkkatuettuun työhön tai jatko-opintoihin.

Vuonna 2019 pilotoitiin toisen lukuvuoden ajan myös Seurakuntaopiston kanssa yhteistyössä toteutettavaa Ohjausalan Liito-pajaa, jossa opiskelijoiden työssäoppimisjaksot sekä työkokeilujaksot sijoittuvat yläkoulun arkeen. Koivusaaren koulu on ollut keskeinen toimintaympäristö ja yhteistyökumppani. Myös Ohjausalan Liito-toiminnassa on lukuvuosittain osallistujia n. 20-25 riippuen heidän työpajalla suorittamiensa jaksojen pituudesta. Ohjausalan Liito-toiminnassa tehdään uraohjausta työpajajakson tai työssäoppimisjakson aikana. Osallistujat saavat joko opintojaan suoritettua tai varmuutta hakeutua jatkamaan alan amk-opintoihin tai hakeutua työelämään. Molempien Liito-pajojen työtä toteutetaan yhden kokoaikaisen työntekijän panoksella. Jatkossa ammatillisen työpajatoiminnan tavoitteena on kehittää työtä siten, että asiakkaat saavat vielä paremmin kohdennettua ja oikea-aikaista palvelua ja löytää työkaluja asiakkaiden palveluntarpeiden tunnistamiseen.

Vaikuttamo tarjoaa ikäraajatonta ohjausta, neuvontaa ja valmennusta kaikenikäisille kuntalaisille monialaisesti, yhteistyössä kaupungin eri toimijoiden, Kelan ja Te-toimiston asiantuntijoiden kanssa. Toiminta sisältää myös alle 30v. suunnatun Ohjaamon palvelut. Palvelupiste avattiin tammikuussa 2019.

Vaikuttamon toiminnan tavoitteena on tukea kuntalaista kohti opintoja, työelämää tai muunlaista elämäntilanteeseen sopivaa ratkaisua. Uravalmennuksen avulla kuntalaisen käsitystä omista taidoistaan vahvistetaan, selkeytetään hänen omia suunnitelmiaan ja rohkaistaan häntä omatoimiseen työ- tai opiskelupaikan hakuun. Työnantajayhteistyön avulla tarjotaan tilaisuuksia asiakkaille myös päästä suoraan työhaastatteluun ja työllistyä. Tämä on mahdollista, koska valmentavalla henkilöstöllä on käsitys asiakkaan osaamisesta ja hänen vahvuuksistaan työelämässä. Osaamis- ja työllisyyspalveluiden valmennus- ja ohjaustyön keskiössä on asiakas ja hänen palvelutarpeensa, sekä hänen sanoittamansa elämäntilanne.

3.2. Kotoutumisen edistäminen

Järvenpään muuttaa Suomeen eri syistä saapuneita maahanmuuttajia. Vieraskielisten osuus väestöstä kasvaa (ks. Väestö indikaattori). Kunnassa seurataan myös vuosittain pakolaisten kuntaan muuttamista. Lisäksi Järvenpään antaa ns. kuntapaikkoja. Vuonna 2019 pakolaisten kuntapaikat annettiin 11 henkilölle, itsenäisinä muuttajina muista kunnista ja vastaanottokeskuksista tuli 48 henkilöä. Pakolaisten perheiden yhdistämisen kautta tuli 5 henkilöä. Vuoden lopussa valtionkorvausten piirissä oli 90 henkilöä.

Maahanmuuttajatoimisto Verso antaa ohjausta ja neuvontaa kotoutumisen alkuvaiheessa. Kotoutumista tuetaan viranomaisten tekemänä yhteistyönä. Verson ohjauskertojen ja yhteistyön määrää seurataan valtakunnallisen Alpo-rekisterin avulla. Rekisteriin ei tilastoida henkilöitä. Versossa voi asioida myös anonyymisti.

Verson henkilöasiakkaiden käynnit ja yhteydenottoja oli yhteensä 2156 (vuosi 2019), 1450 (vuosi 2018). Verson yhteistyökumppaneiden käyntejä ja yhteydenottoja oli yhteensä 484 (vuosi 2019), 347 (vuosi 2018).

Lähtökohtaisesti kaikki peruspalvelut vastaavat siitä, että palvelut ovat myös vieraskielisten ja kulttuuria tuntemattomien saavutettavissa. Kotouttamisohjelmassa on kuvattuna kohdennettuja toimenpiteitä kotoutumisen tukemiseksi. Vuoden 2019 aikana toteutui maahanmuuttajille suunnitellut suomi 2-kielenä kurssit ja kerhot, selkokielliset pienkortti- ja digitaitokoulutukset, Asiakasohjausta tehtiin kiinteässä yhteistyössä KEUSOTE:n palvelujen kanssa, TE-palvelujen, oppilaitosten ja muiden tarvittavien tahojen kanssa. Varhaiskasvatuksessa vuonna 2019 oli 109 vieraskielistä lasta, monikielisiä (suomi-muu) oli 138 lasta ja S2-opetusta sai 96 lasta.

Kotoutumisen tueksi perusopetuksessa 2019-2020 järjestettiin s2-opetusta ja oman äidinkielenopetusta seuraavasti: perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oli lukuvuoden 2019-2020 aikana yhteensä 32 oppilasta. (Anttila, Haarajoki, Vihtakatu, Saunakallio, Kinnari, Kartano). Heidän kotikielensä ja oppilasmäärät jakuatuivat seuraavasti: arabia 9, thai 11, venäjä 36, vietnam 7 ja viro 51. Suomi toisena kielenä -opetuksessa oli 195 oppilasta. S2-oppilaiden opetuksessa oli 5 opettajaa. Lisäksi S2-opettajana ja S2-opetuksen tukena toimii monikulttuurisuusopettaja. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa on 2 opettajaa. S2-opetusta antavat luokanopettajat ja erityisopettajat sekä äidinkielen ja kirjallisuuden opettajat. Järjestöt, asukasliikkeet, seurakunnat ja muu vapaaehtoistyö osallistuvat suunnitellusti järjestämällä, kerhoja, tapahtumia ja ystävöimintää. Toimintaa koordinoidaan Tukea ja tekoja – verkostona, jonka koollekutsujana toimiin Kotoutumispalvelut.

Vuonna 2019 tarjolla oleva toiminta kerättiin Kotoutumisen toimintatarjottimelle. Kielen ja kulttuurin oppimiseen oli runsaasti tarjolla vaihtoehtoja. Monimuotoisen toiminnan suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi verkostolla oli 5 yhteistyötapaamista ja 2 koulutusta toimijoille. Verkosto auttoi lahjoittamalla kodinkalusteita ja tavaroita pakolaisten asuntoihin.

4) Ikääntyneiden hyvinvoinnin edistäminen

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman toteutuminen, taulukko (liite 3) ja yhteenveto

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman 2018-2019 toteutuminen raportoidaan tässä vuosikatsauksen yhteydessä. Tekstissä kuvataan suunnitelman mukaiset keskeiset toimenpiteet ja tarkempi selvitys tavoitteiden toteutumisesta löytyy liitteestä 3.

Tavoitteista keskeisiä olivat toimintakyvyn- ja osallisuuden vahvistaminen, turvallisuuden edistäminen ja mielekäs vapaa-ajan toiminta. Keusote on raportoinut sote- palveluita koskevat toimienpiteet.

Kaupunki mahdollistaa esteettömiä ja toimintaan sopivia kokoontumis-, harrastus- ja liikuntatiloja. Ikääntyneille kehitetään yhdessä toimijoiden kanssa heidän tarpeiden ja toiveiden mukaista toimintaa ja mahdollistetaan saavutettavuus. Myllytien toimintakeskus on säilyttänyt ikääntyneiden

kohtaamispaikkana asemansa. Toimintakeskuksessa toteutuu hyvinvointia ja terveyttä edistävää vapaa-ajan ryhmä-, kerho- ja tapahtumatoimintaa eläkeläis-, sote-, kulttuuri-, kansalais- ja opetusjärjestötoimijoiden toteuttamana sekä kaupunki organisaation ja vapaaehtoisverkoston ylläpitämää kurssi-, ryhmä ja ohjaustoimintaa omana toimintana yhdessä järjestötoimintaan sitoutumattomien vapaaehtoistoimijoiden kanssa.

Myllytien toimintakeskukseen sijoittuva työllisyys- ja osaamispalveluiden ylläpitämä Cooperinkulman lounaskahvila on luonteva osa osallisuus- ja kohtaamistoimintaa ikäihmisille. Lounaskahvila ja osallisuustoiminta tavoitti yhteensä noin 70 000 kävijää vuositason.

Olohuone- ja tapahtumatoimintaa toteutetaan laaja-alaisesti järjestöjen, yhdistysten ja seurakuntien omilla nimikkotiloissa ympäri kaupunkia. Merkitykselliset kohtaamispaikat löytyvät lähiympäristöstä. Jalkautuvana työnä on toteutettu toimintayksiköissä ja liikuntakohteissa liikunta- ja elintapaohjausta. Toiminta on tukenut vähän liikkuvien osallisuutta. Järvenpään opisto on järjestänyt monipuolisesti ikäihmisille suunnattuja kursseja toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Innovoitu lähitalotoimintamalli käynnistyi keväällä 2019. Tavoitteena on varhainen tuki, eriarvoisuuden vähentäminen, asukasosallisuuden vahvistaminen ja arjen turvallisuuden lisääminen omassa koti- ja lähiympäristössä.

Hyvinvointikampuksen läheistyydessä olevat senioritalot ovat toimineet pilottikohteina lähitalotoiminnan aloittamisessa. Tapahtumatoimintaa on kehitetty ja toteutettu talotoimijoiden kanssa yhdessä. Tapahtumat sijoittuvat pihapiiriin ja taloyhtiöiden yhteisiin tiloihin. Lähitalotoimintamallin verkosto on lähtenyt kehittämistyöhön aktiivisesti. Mallin kautta on tavoitettu taloyhtiöissä ikäihmisiä, joiden toimintaympäristö on supistunut.

Eläkeläisneuvosto ja Myllytien toimintakeskuksen asiakasneuvosto ovat mukana yhteisessä kehittämistyössä. Yhteistyön kautta on syntynyt ja jalostunut monia tapahtumia ja laajaa vaikuttamistyötä. Kotona hyvä asumisen messut keväällä 2019 saavutti runsaasti kävijöitä ja toimi siltana kuntalaisten ja toimijoiden välillä. Hyvinvointikampuksen suunnittelussa huomiointiin vahvasti yhteistyö Eläkeläisneuvoston ja toimijoiden kesken. Kampus herätti mielenkiintoa muissa kunnissa ja useita tutustumiskäyntejä järjestettiin. Yhteiskehittämistä toteutetaan kaikissa hankkeissa.

Ikäihmistien digitaalisten taitojen vahvistamiseksi on tehty laajamittaista työtä eläkeläisneuvoston ja kaupunkiorganisaation yhteistyönä. Digistä mua! -hanke on tarjonnut yhdessäkehittämisen työpajat, joiden tarkoituksena on mm. vahvistaa ikäihmistien digitaalisia taitoja. Myllytien Toimintakeskuksessa ja Järvenpään lukiolla on järjestetty useita teknologia- ja digikoulutuksia. Tarjontaa on runsaasti saatavilla. Haasteena osittain digikulttuurin vieraus melko suurelle osalle ikäihmisiä.

Vanhusten viikko toteutettiin Järvenpäässä koko kuukauden laajuisena tapahtumasarjana. "Lokakuu on Ikäkuu" toteutettiin laajassa verkostoyhteistyössä. Tapahtumat tuovat ikäihmisille tutuksi kaupungissa järjestettävää toimintaa ja osallisuuden paikkoja laaja-alaisesti. Tapahtuman laajuus on merkityksellisen suuri. Yhteisöllinen joulutapahtuma toteutettiin eri toimijoiden yhteistyönä jouluaattona Myllytien toimintakeskuksessa. Tarkoituksena tilaisuudelle oli lievittää yksinäisyyttä. Ikäihmistien tapahtumia on toteutettu yhteistyössä kulttuuri-, kirjasto- ja liikuntapalveluiden, Järvenpään opiston sekä opiskelijayhteistyönä. Yhdistys ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa on suunniteltu ja järjestetty useita yhteistyötapahtumia ja tilaisuuksia.

Liikenneympäristöä kehitettiin ikääntyneiden omaehtoista liikkumista edistäväksi esteettömästi ja saavutettavasti. Palveluliikenteen käyttäjämäärät lisääntyivät. Kaikessa suunnittelussa huomioitiin perustason esteettömyys.

Keusoten käyttöönottamia toimintakykyä edistäviä uusia palveluita olivat mm. kotihoidon etäpäivätoiminnan kokeilu. Lisäksi kotona-asumista tukevien palveluiden linjauksia yhdenmukaistettiin. Tarkemmat tiedot keusoten toiminnoista löytyy **liitteestä/linkistä**

5) Vapaa-ajan- ja harrastuspalveluiden (kulttuuri, liikunta, opistot) hyvinvointia edistävä toiminta

Kaupungin vapaa-aika- ja harrastuspalvelut sekä kulttuuri- ja tapahtumapalvelut, esimerkiksi kirjasto, liikuntapalvelut ja Järvenpää Opisto, tarjosivat työikäisten hyvinvointia tukevia palveluja. Tavoitteena on ollut mm. parantaa nuorten, aikuisten ja perheiden mahdollisuuksia osallistua kulttuurielämään ja harrastaa taiteen tekemistä.

5.1. Liikuntapalvelut

Järvenpään liikuntapalveluiden liikunnanohjauspalveluissa painopisteenä läpi elämänkaaren oli matalan kynnyksen toiminta sekä liikkumis- ja elintapaneuvonnan palveluiden kehittäminen. Liikuntapalveluiden ohjatussa toiminnassa järjestettiin 5 128 ohjaustuntia. Liikuntapalveluiden ohjattuihin ryhmiin oli ilmoittautuneena 1712 henkilöä. Liikuntapalvelut järjesti ohjattujen ryhmien lisäksi erilaisia tapahtumia, koulutuksia ja liikkumisinfoja yhteensä 67 kappaletta. Uimahallilla oli kaikkiaan 260 325 kävijää. Uimahallilla otettiin käyttöön ylikunnallinen 10 x uimaranneke, jolla voi käydä uimassa missä tahansa kolmen kunnan (Järvenpää, Kerava, Tuusula) uimahallissa.

Liikuntapalvelut teki yhteistyötä eri kohderyhmien liikkumisen edistämiseksi mm. varhaiskasvatuspalveluiden (Luonnossa liikkuen -hanke), perusopetuksen (Liikkuva koulu -toiminta), 2. asteen opetuksen (Liikkuva opiskelu -hanke) ja maahanmuuttajatoimisto Verson (Liiku4fun-hanke) kanssa. Liikuntapaikkojen käyttötunnit (86 000h) kasvoivat edellisestä vuodesta merkittävästi. Uusi pesäpallokenttä Lepolaan valmistui kesällä. Kinnarin koulun liikuntasali valmistui elokuussa ja koulun pihan läheisyyteen sijoittuva lähiliikuntapaikka valmistui loppuvuodesta. Keskustan liikuntapuiston yleissuunnitelmaa valmisteltiin, mutta sen käsittely päätöksenteossa siirtyi vuodelle 2020. Samoin vuodelle 2020 siirtyi uuden Järvenpään Yhteiskoulun kampukselle tulevan liikuntahallin toteuttamispäätös. Kehittämishojelman valmisteluun tähtäävä kolmen kunnan ylikunnallinen liikuntapaikkojen yhteistyöselvitys oli meneillään ja valmistui huhtikuussa 2020.

5.2. Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut ja Järvenpään opisto

Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut toteuttivat myös erityisesti lapsiperheille suunnattua maksutonta kulttuuritoimintaa sekä kaikille maksuttomia kaupunkitapahtumia. Kuntalaisten ja yhteisöjen osallisuutta, aktiivisuutta ja kansalaistoimintaa tuettiin tarjoamalla avustuksia sekä tiloja toiminnalle ja kokoontumiselle muun muassa yhteistyössä yhdistysten ja yhteisöjen tapahtumiin.

Kansalaisjärjestöjen kuntalaisaloitteen pohjalta aloitettu Kaikukortti-hanke käynnistyi vuoden 2019 loppupuolella paikallisen työryhmän muodostamisella ja työpajojen järjestämisellä. Järvenpäässä ollaan ottamassa viimeistään vuoden 2021 alussa käyttöön valtakunnallinen Kaikukortti, jolla taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevat saavat maksuttomia lippuja kulttuuritapahtumiin ja -kohteisiin sekä maksuttomia paikkoja vapaan sivistystyön järjestämille kursseille. Hankkeella

edistetään kulttuurin harrastamisen tasa-arvoa ja kulttuurin hyvinvointivaikutuksia.

Kulttuuripalveluiden osalta toteutettiin monipuolista sisällöntuotantoa eri kohderyhmille, osittain yhteistyössä verkostojen kanssa. Kolmisointu-yhteistyössä toiminnan sisältöjä laajennettiin koskemaan laajemmin kaupungin kohderyhmiä. Järvenpään Sibeliuksen Viikot ry:n kanssa valmisteltiin Sibelius Singing -laulukilpailun järjestämisestä vuodelle 2020. Järvenpään museopalveluiden osana olevassa Suvirannassa toteutettiin yhteistyöprojekti Helsingin yliopiston kanssa. Järvenpää taidemuseon suurimman suosion saavutti Sadejuovia ja pilvisäteitä - taiteilijoiden taivaat meteorologin silmin näyttely.

Yhteistyössä opetuspalveluiden kanssa toteutettiin Kinnarin uuteen kouluun liittyvä julkisen taiteen hankinta. Kirjaston osalta vuonna 2019 toteutettiin laaja remontti, jonka yhteydessä luotiin valmiudet omatoimikirjasto käyttöönnotolle. Omatoimikirjasto käynnisti toimintansa marraskuussa 2019. Remontin yhteydessä tehtiin laajoja rakenteellisia muutoksia. Suurimmat asiakkaille näkyvät muutokset tulivat lehtiosastolle, musiikkiosastolle sekä palvelupisteelle. Kävijämäärät sekä lainaukset kasvoivat edellisvuoteen verrattuna. Järvenpää-talon osalta vuoden 2018 lopussa alkanut remontti jatkui kevääseen 2019 saakka. Järvenpää-talon ohjelmisto koostuu ohjelmatoimistojen, kaupungin sekä yhdistysten ja taiteen perusopetusta antavien tahojen sisällöstä. Ohjelma on ollut monipuolista ja laadukasta. Järvenpää-talolla on vahva asema alueen keskeisenä kulttuuritalona.

Museopalveluiden kohteissa järjestetään osana näyttelyiden oheishjelmia perheille ja lapsille suunnattuja tapahtumia. Järvenpään taidemuseolla juhlitaan loppiaista ja pääsiäistä perinteisesti lasten tapahtuman merkeissä.

Järvenpään Opiston vuoden 2019 painopisteitä olivat heikommassa asemassa olevien perustaitojen ja digitaitojen tukeminen. Kahden hankkeen - Digistä mua! ja Hae mut! -hankkeet - kautta kehitettiin digitoimintaa ja hakevaa toimintaa sekä järjestettiin maksuttomia koulutuksia. Vähävaraisten senioreiden kurseille osallistumista tuettiin OPH:n rahoittamien opintosetelien avulla. Lisäksi työttömille oli 50% alennus kurssimaksuista.

Kaupunkilaisten toiveisiin vastattiin pitämällä Järvenpään Opiston kurssitarjotin monipuolisena ja laajana. Opiston toimintaan osallistuvien opistelijoiden lukumäärä oli 5319. Heistä osa osallistui useammalle kurssille, jolloin kurssilaisten lukumäärä oli 11254.

Keskisen Uudenmaan Musiikkiopistossa opiskeli vuonna 2019 noin 1070 oppilasta, joista 434 oppilasta taiteen perusopetuksessa, 210 lasta musiikin varhaiskasvatuksessa ja loput 426 oppilasta avoimessa musiikkiopistossa. Lisäksi 36 oppilasta sai taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän todistuksen.

Vuoden aikana hiottiin uutta opetussuunnitelmaa sekä opeteltiin uutta toimintakulttuuria 15.4. aloittaneen uuden rehtorin johdolla. Konserttitoiminnassa panostettiin monipuoliseen yhteistyöhön eri musiikkiopistojen, yhdistysten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Konserttitoiminta oli musiikkiopiston luonteen mukaisesti aktiivista. Pianissimo!! -tapahtuma kokosi 9.11. yhteen noin 80 pianistia Keskisen Uudenmaan ja Keravan musiikkiopistoista koko päivän kestävään pianokatselmukseen Kallio-Kuninkalaan. Ja Sello soikoon! -yhteissoittotapahtumassa 16.-17.11. noin 70 sellistiä neljästä eri musiikkiopistosta (Keskisen Uudenmaan, Kirkkonummen, Käpylän ja Kotkanseudun musiikkiopistoista) soittivat yhdessä.

Musiikkiopiston Järvenpään toimipisteen musiikinteorianluokka remontoitiin vastaamaan uuden opetussuunnitelman tarpeita ja Eepos-oppilashallinto-ohjelman myötä siirryttiin kokonaan sähköiseen oppilashallintoon.

5.3. Yhdistys- ja järjestötoiminta ja avustukset

Kaupunki jakaa eri yhdistyksille, järjestöille ja muille toimijoille vuosittain toiminta- ja kohdeavustuksia. Vuonna 2019 hyte-, nuoriso-, kulttuuri- ja liikunta-avustuksia jaettiin 57:lle yhdistykselle yhteensä 263 423€.

AVUSTUSTEN JAKAUTUMINEN 2019

Hyte (hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustukset, entiset sote-avustukset)

- toiminta-avustukset 49 992€

Kulttuuri

- toiminta-avustukset 94 400€

- kohdeavustukset 13 600 €

Liikunta

- toiminta-avustukset 75 431 €

Nuoriso

- toiminta-avustukset 26 200 €

- kohde-avustukset 3 800 €

Kulttuuripalvelut tukee yleisavustuksella useita järvenpääläisiä yhteisöjä, jotka järjestävät lasten ja nuorten tapahtumia ja harrastustoimintaa (Järvenpään Teatteri ry, Värinää ry, Järvenpään Blues-Jazz Diggerit ry / Puistoblues). Lisäksi yksityisten ja yhteisöjen on mahdollista hakea kohdeavustuksia kulttuuritoimintaan liittyviin hankkeisiin. Kulttuuripalvelut myöntää vuosittain myös maksuttomia Järvenpää-talon salien käyttövuoroja, jotka kohdistuvat mm lasten ja nuorten kulttuuriin (mm. Keskeisen Uudenmaan Tanssiopisto, Taidekoulu Helmet).

Kansalaistoiminnan edistämiseen liittyviä palveluita (mm. sähköinen asiointi ja muut digitaaliset ratkaisut sekä asiakaspalvelu) kehitettiin toimivimmiksi. Jatkettiin avustus- ja tilaprosessien kehittämistä sekä aloitettiin laajempi yhdistysten ja yhteisöjen toimintaan soveltuvien tilojen kartoitus. Kinnarin uuden koulun kaikki opetustilat otettiin mukaan yhteisöjen ja yhdistysten varattavissa olevaan tilakokonaisuuteen. Yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa toteutettiin ja vahvistettiin jätjestämällä mm. kaikille yhdistyksille suunnattu, osallisuuden lisäämiseen keskittynyt Yhteistyöfoorumi ja Harrastus 2019 -messut.

5.4. Osallisuus

Osallisuusohjelman valmistelu aloitettiin osallisuuden erityisasiantuntijan johdolla. Osallisuusmalli vahvistaa ja vakioi kaupungissa tehtävää kaupunkilaisten osallistamista. Osallisuus tuottaa hyvinvointia ja ehkäisee syrjäytymistä.

2019 aloitettiin vaikuttamistoimielinten entistä tiiviimpi yhteistyö, jossa tavoitteena on osallisuuden ja vaikuttamisen vahvistaminen yhteiskehittämisen keinoin. Toimielimet kokoutuivat yhdessä 4 kertaa syksyn aikana työstämään joko osallisuusmallia tai hyvinvointisuunnitelmaa 2020-2021.

Osallisuus kuuluu kaupunkikehityksen, hyvinvoinnin ja opetuksen ja kasvatuksen palvelualueiden

arkeen lakisääteisinä mutta myös ei-lakisääteisenä toiminta- ja suunnitteluosallisuutena. Näitä olivat muun muassa kaavoitus- ja yleiskaavaosallisuus sekä Sävelpuiston varhaisen vaiheen suunnitteluosallisuus; osallisuus hyvinvointisuunnitelman valmistelussa kyselyin ja pop up -tekoina, ja kulttuuripalveluissa yhdistysten osallisuutta hahmotettiin kulttuurifoorumissa.

Muita yksittäisiä isompia osallisuuden tekoja oli HSL-alueeseen liittynyt vaikutusten arvointi kyselyin ja yleisötilaisuudessa 24.9. (Yhteensä 444 osallistumista.) Järvenpään kaupungin loi syksyllä uudestaan brändinsä, ja siihen kirjattiin 2 500 osallistumista valmisteluun, ja useita satoja brändin jalkauttamiseen joulukuussa 2019. Erityistä kansallista huomiota Järvenpää sai Talouspelillä, jossa kuntalaiset ja valtuutetut (138 osallistujaa) pelasivat kaupungin keinoista tasapainottaa taloutta tiukassa taloustilanteessa loka-marraskuussa 2019. Peli sai palautetta hyvänä keinona tutustua ja ymmärtää kaupungin kuluja.

3 Hyvinvointisuunnitelma vuosille 2020-2021

Hyvinvointisuunnitelmassa määritellään hyvää elämää ja toimivaa arkea edistävät tavoitteet vuosille 2020-2021. Suunnitelma kokoaa aiemman sähköisen hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen sekä aiempien erikseen laadittujen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman ja turvallisuussuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet yhteiseen kaikkia ikäryhmiä koskevaan suunnitelmaan. Arjen turvallisuus nähdään kiinteänä osana ihmisten kokonaisvaltaista hyvinvointia, joten turvallisuuden edistämisen toimenpiteet on otettu osaksi hyvinvointisuunnitelmaa.

Vuoden 2019 hyvinvointikatsauksen tilastotietoja on hyödynnetty hyvinvointisuunnitelman laadinnassa.

Kehittämisen kärjet vuosille 2020-2021

A1: Hyvä elämä ja toimiva arki

Järvenpäässä elämä on sujuvaa ja turvallista. Elämän eri tilanteissa arkea tukevat palvelut ovat helposti kaupunkilaisten käytettävissä tiiviini ja uudistuvan palveluverkon sekä digitaalisten palvelujen kautta. Liikkuminen kaupungin sisällä ja työssäkäyntialueella on helppoa.

Kaupunki on edelläkävijä asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistämisessä. Se vahvistaa järvenpääläisten omaa osallisuutta ja vastuuta. Järvenpäässä jatkuva oppiminen, itsensä toteuttaminen ja virikkeellinen elämä on kaikille mahdollista. Monimuotoiset tilat toimivat myös kaupunkilaisten kohtaamispaikkoina ja kansalaistoiminnan keskuksina. Ulkoilu- ja virkistysalueet kokoavat kaupunkilaisia ja vieraita liikkumaan, virkistäytymään sekä viihtymään yhdessä.

Hyvä elämä vahvistaa järvenpääläistä identiteettiä sekä luo avointa, sallivaa ja toisia arvostavaa kaupunkikulttuuria.

A1, sitova tavoite:

Kaupunkilaisten hyvinvointi on kaupungin kaiken toiminnan lähtökohta

1. Lasten ja nuorten mielenterveyden vahvistaminen
2. Heikoimmassa asemassa olevien hyvinvoinnin edistäminen
3. Liikkumisen lisääminen

A1, sitova tavoite:

Kuntalaisten kokemus arjen turvallisuudesta kasvaa

4. Kodin, lähiympäristön ja kaupunkiympäristön turvallisuus

A1, sitova tavoite:

Tehokas, turvallinen ja taloudellinen palvelutarvetta vastaava palveluverkko

5. Palveluverkon uudistaminen sekä toimivat palveluketjut sosiaali- ja terveystalouden kanssa

Kuva 4: Kaupungin strategiasta johdetut kehittämisen kärjet vuosille 2020–2021

Lukuohje indikaattoreille:

Muutos (%)

Indikaattoriarvon suhteellinen muutos (ilmaistaan prosentteina). Ympyrän kehän vahvuus ilmaisee muutoksen voimakkuutta. Ympyrän liikennevalväri määräytyy tapahtuneen muutoksen ja indikaattorin arvotuksen perusteella. Ympyrän harmaa väri on merkki siitä, että indikaattoria ei ole arvotettu. Alle viiden prosentin muutosta esitetään harmaalla vaakanuolella.

Suunta

Indikaattoriarvon kehitys viime vuosina. Suuntakuvaajan liikennevalväri määräytyy tapahtuneen muutoksen ja indikaattorin arvotuksen perusteella. Alle viiden prosentin muutoksessa suuntakuvaaja esitetään harmaana.

Vertailu

Viimeisin indikaattoriarvo omassa kunnassa ja vertailukunnissa sekä tämän mukainen järjestys ja vertailu. Vertailukuntien palkkien liikennevalvärit kertovat oman kunnan tilanteesta suhteessa vertailukuntiin, mikäli vertailuasetuksissa valittuna vertailun suuntana on kunta suhteessa vertailukuntiin. Vastaavasti värit kertovat vertailukunnan tilanteesta suhteessa omaan kuntaan, mikäli vertailun suunnaksi on valittu vertailukunnat suhteessa kuntaan.